Türkiye Defteri

Cumhuriyet, demokrasi ve iktidar üzerine yazılar

İBRAHİM GÖZEL

Türkiye Defteri

Cumhuriyet, demokrasi ve iktidar üzerine yazılar

İbrahim Gözel

SosyalSanat · 2026

İçindekiler

Cumhuriyet ve Restorasyon

Demokrasi Sınavı

Muhalefet Neden İktidar Olamıyor

Acılar ve Şiddet

Dış Politika

Sunuş

Bu kitap, 2015'ten 2026'ya kadar sosyalsanat.net'te ve X (Twitter) hesabımda Türkiye üzerine yazdığım yazıları bir araya getiriyor. Yazıların çoğu bir acının, bir seçimin ya da bir kırılmanın hemen ardından, sıcağı sıcağına yazıldı: Ankara Garı, Atatürk Havalimanı, Beşiktaş, Rus uçağı, 15 Temmuz, başkanlık sistemi, tutuklanan belediye başkanları...

Metinlere konu başlıkları eklendi, yazım ve noktalama hataları düzeltildi, uzun cümleler okunur hâle getirildi; anlamlarına ve söyleyişlerine dokunulmadı. Her yazının altında ilk yayımlandığı tarih yer alıyor; okurken o günün iklimini akılda tutmak gerekir. Aynı yazının sitede iki kez yayımlanan kopyaları bir kez alındı, başka yazarlardan yapılan uzun basın alıntıları çıkarıldı.

Bu yazıların ortak sorusu şu: Cumhuriyet'in birikimi üzerine kurulan bir ülke, demokrasisini neden bir türlü olgunlaştıramıyor; iktidar neden değişmiyor, muhalefet neden kazanamıyor? Cevabım her sayfada aynı yere çıkıyor: Ya herkes için demokrasi vardır ya da iktidarın izin verdiği kadar özgürlük.

Cumhuriyet ve Restorasyon

Cumhuriyetin Gelişme Dinamikleri ve Restorasyon

21 Aralık 2020

Cumhuriyetin kuruluşu: Sıcak savaşın sonunda yıkılmış imparatorluğun içinden Kurtuluş Savaşı ile galip çıkan azınlığın; yeni bir ülke ve yeni bir kültür yaratmak, gelişme dinamiği yakalamak için devlet eliyle kapitalistleşme projesi olarak doğdu. Liderinin yarattığı ülke iyi bir ordu bıraktı ama arkasında güçlü bir kadro bırakamadı.

Liderin gidişiyle eskiye dönme ve eski kadroların yeniden iktidara gelme istekleri belirdi; kapitalist gelişme İkinci Dünya Savaşı ile sekteye uğradı. İnönü döneminin savaştan uzak durgunluğundan sonra tek partinin içinden çıkan sağ kadrolar, Menderes ile tekrar dış dünyadan yardım alarak iç dinamikleri yok etmeye başladı (uçak fabrikasını kapattı). Tüm yatırımları durdurup dışarıdan motor ve traktör ithal etmeye başladı.

Böylece ithalat dönemine geçildi. Menderes kendi ekonomik buhranını yaşadı; ilk devalüasyonla doların 3 liradan 9 liraya çıkması ve ekonomik buhran ordunun darbesine zemin hazırladı.

Ayakta kalan cumhuriyetin ordusunun 1960 darbesiyle tekrar eski cumhuriyet kadroları başa getirilmeye, ithalat ekonomisinden ihracat ekonomisine geçilmeye çalışıldı. Ama kısa dönemde ekonomik gelişme sağlanamadı. Sola kaymış olan cumhuriyet kadroları fazla tutunamadı; halkın dilinden ve dininden iyi anlayan eski sağ kadrolar kolayca Demokrat Parti çizgisinde toplandı. İkinci İnönü hükümetinin ömrü de ekonomik gelişme sağlayamadığı için kısa sürdü.

Dünya sola doğru dönerken Türkiye'de de sol ve gençlik, Avrupa ile birlikte 68 kuşağı olarak toplumu demokratikleştirmeye, sol fraksiyonlar toplumu politize etmeye başladı. Ekonomi çok iyiye gitmezken ordu bu sefer sol fraksiyonları durdurmak için 1971 darbesini yaptı. Ama toplum, sol gençlerin asılmasıyla daha da politize oldu.

Aleviler sola kayarken Sünni mezhepler sağa kaydı ve dolayısıyla devleti ele geçirdiler. Doğuda etkin olan Şafiî mezhepler daha da sağa kayarak Arap felsefesi içinde kendilerine tarikatlar kurmaya başladı, Arapların içinden çıkan tarikatlara yaklaştı. Cumhuriyetin atılım ve gelişme dinamikleri ile Avrupa'nın Türkiye'yi kendine pazar olarak tutma çabaları hep çatışma içinde kaldı.

İçeride kapitalistler iç dinamiklerle değil hükümetler eliyle yetiştiği için hükümetin isteklerinin dışına çıkmadı. TÜSİAD hangi hükümet geldiyse onun borazanlığını yaparken kendi kapitalist, rekabetçi yapısını hiçbir zaman kuramadı. Sermayesi hükümetlerin açtığı krediler olduğundan dünya piyasasına tek başına çıkamadı.

Halkın uyanışıyla birlikte doğudaki karanlık odakların eskiye dönme, halifeliğe, tarikatlara, Osmanlı'ya geri dönüş hayalleri ve Abdülhamit hayranlığı halkın içinde iç savaşı körükledi. Doğuda sol ve demokrat kadrolara halk desteğini sadece Alevilerin vermesi Alevi düşmanlığını daha da körükledi.

Maraş, Çorum, Sivas ve diğer katliamların hemen hepsi yerel iktidarlarca desteklenen (belediyeler, esnaf ve eşraf tarafından desteklenen, kurumlarca da seyredilen) karanlık dini ve yöresel tarikatlar tarafından, eski Alevi düşmanlığı körüklenerek yapılmıştır.

Cumhuriyet kendi kadrolarını ve kendi kapitalistlerini yaratamamıştır. Kapitalistler restorasyon kadrolarının icazetiyle büyümüş ama hiçbir zaman kendilerini dünyaya entegre edecek kadar gelişememişlerdir.

2000'li yıllarda cumhuriyet kadroları, ellerindeki ülkeyi batırarak gerçek İslamcılara, restorasyonculara kendi elleriyle teslim ettiler. Özal'ın dünyaya açılmasıyla cumhuriyetin devlet eliyle kurduğu fabrikalar satılmaya başlandı. Cumhuriyet içinde yetişen TÜSİAD kapitalistlerinden MÜSİAD yeşil sermayesine geçişle birlikte elde kalan tüm fabrikalar dünya ve Arap sermayesine satıldı.

Yeşil sermayeyi dünyaya entegre etme çabalarıyla ülke ekonomisi beşli büyük şirket sermayesine esir alındı. Aynı zamanda Varlık Fonu ile tüm gelirleri tek elden aktarma operasyonuyla yeni ekonomiye geçildi. Ama üretim yapısı eksik olduğundan cumhuriyetin kalkınma dinamiğinin sonuna gelindi, ülke sermayesi tükendi. Büyüme ve

dünyada büyüme hevesi ekonominin dibinin görünmesiyle; virüse ve Avrupa kayasına toslamasıyla sonuçlandı.

Tüm bu süreçlerde ülkenin içinde yetişen kadroların kendilerini yenileyememesi ve cumhuriyetin yeni bir lider çıkaramaması sonucunda, 90'larda ve 2000'lerde sağ kadroların en vasatlarının bile kendi söylemleriyle uzun süre ayakta kalabildiği görülmüştür.

Sol kadrolar sağın kuyrukçuluğunu bırakıp gerçek öncü kadroyu seçmeli. Sağ gibi başarısız olsa da "bizim liderimiz, yola devam" demekten kurtulamadığı sürece, başarısız olan liderin yerine yeni bir lider seçilmedikçe, hep aynı kadrolarla bir başka kıyımdan, bir başka Maraş katliamından kurtulamayız. Başarısız olanı desteklemek aynı kaderi tekrar tekrar yaşamaktır.

Cumhuriyet ve Restorasyon II

10 Ocak 2021

Cumhuriyet, Genç Türklerin ideolojisiydi. Osmanlı sarayı; padişahla meclisi yönetme becerisini gösteremeyen, meşrutiyet yönetimine bile tahammül edemeyen bir saray diktatörlüğüydü. Kendini yenileyemediğinden girdiği tüm savaşları kaybetti. Kurtuluş Savaşı'na kadar batıdaki tüm topraklarını kaybetti.

Güneyde Araplar tarafından sırtından vuruldu; Arap çöllerinde İngiliz işbirlikçileri Türk askerlerini arkadan vurdu ve askerler bu ceplerde savaşarak geri çekildi. Kafkas cephesinde 90 bin asker Osmanlı'nın basiretsiz

idarecileri yüzünden savaşmadan Sarıkamış'ta donarak öldü.

Nereye yaslanacağını, yönünü belirleyemeyen Osmanlı idaresi, güneyde Araplar tarafından kovulunca en son Türklük hayaline bel bağladı. Türk devletlerine yakın olmak ve Kars'ı geri almak için Enver Paşa'nın Almanlarla işbirliği içinde Bakü petrollerini ele geçirip Hindistan yolunu açma hayali vardı.

Kendi hayalini Alman işbirliğine bağlayan kadük Osmanlıcılık paradigması; askeri başarılara rağmen öngörüsüz liderler yüzünden Sarıkamış'ta 90 bin askerimizle ordularımızın yok olmasına neden oldu. Osmanlı'nın Almanlarla birlik hayalinin de sonuna gelindi.

Kendine ve kendi ordularına güvenmeyen Osmanlı'nın son padişahının İngiliz himayesini istemesi kendisini ve hayallerini bitirdi. İmparatorluğun kendini ayakta tutacak payanda arama ihtiyacı ve İngiliz himayesine girme isteği; kendi öz gücüne, kendi milletine güvenmeyen yönetimin, geniş milletler topluluğu olan Osmanlı'yı küçük beyliğine geri döndürme hayalinden başka bir şey değildi.

Selçuklular parçalanırken Türkler nasıl beyliklere bölündüyse, en büyük beylik kalabilmenin telaşıyla padişah sırtını İngilizlere dayadı. Türk halkının kendi liderliğinde yeniden kurulan cumhuriyet hükümetinden kaçarak İngilizlere iltihak etti; yönetimi terk ederek Osmanlı'yı tarih sahnesinden sildi.

Padişah giderken onu destekleyenler de gitti mi? Gitmedi. Hep geri dönmenin ve cumhuriyet kadrolarını yok

etmenin hayaliyle, yeniden iktidar olabilmek için her türlü takiyeci (yalancı) kadrolarla kendilerini iktidara hazırladılar.

Cumhuriyet güçlü bir ordu, güçlü bir meclis ve yetişmiş bir yasama yarattı. Ama kendi ekonomik veçheleriyle çağdaş kapitalizmi yaratamadı. İktidardakiler kendilerine yakın, devletle bütünleşmiş bir kapitalizm yarattı. Bu nedenle burjuvazi cumhuriyet ve demokrasi ideolojisine hiçbir zaman sahip çıkmadı; zengin kapitalistler kendilerini destekleyen sağ iktidarlardan yana oldu.

Sol ve demokrat iktidarlar sol söylemli ideolojiyle halka yaklaştıkça, sağ tüm fraksiyonlarını yanına çekerek küçük burjuvaziye yönelik sağ, dinsel propagandayla geniş halk kesimlerini kolayca yanına çekti. Menderes'in kendini yeniden üretemeyen ekonomi politiğiyle sürüklenen ülke, 1960 darbesiyle krizden çıktı ve cumhuriyet kendini yeniden toparlamaya çalıştı. 1960 darbesi sağın programsız ve pervasız iktidarını durdurdu.

CHP'nin kısa süreli koalisyon hükümetinden sonra planlı ekonomiye geçiş argümanıyla, Adalet Partisi'nin politikasıyla yeniden ithal ikameci yatırımlar yapıldı. Ama 70'lerdeki petrol krizi ekonominin yeniden çökmesine neden oldu; Demirel'in deyimiyle ülke “70 sente muhtaç” oldu.

Demokrat cumhuriyet kadroları, Ecevit'in “ortanın solu” söylemiyle 70'lerdeki sol fraksiyonlardaki gençleri kendi kadrolarına çekti. Ama iktidar yürüyüşü, Kıbrıs savaşının ambargosu ve derinleşen petrol kriziyle sekteye uğradı; CHP ve cumhuriyet kadroları tekrar muhalefete düştü.

Sonuç olarak sağ kadroların ekonomik beceriksizlikleri yüzünden ülke ikinci kez darbeye maruz kaldı.

Bu darbe Amerika'dan icazet alınarak en üstteki beşli çete tarafından yapılmış gerçek bir askeri darbeydi. 1960 darbesi bir subaylar darbesi olduğu için iktidardakiler alaşağı edilmiş, hükümet edenler asılmış ve sonuçta sosyal politikalar anayasaya girmişti. 1980 darbesi ise iktidardakileri yok etmek yerine halka karşı yapıldı; 68 kuşağının halka inmesini, sol örgütlerin ve cumhuriyetçilerin halkçılaşmasını önlemek için sola karşı yapıldı.

O zamanki parça bölük sol örgütler kolay lokma olarak yok edilirken (asılarak), cumhuriyet ve demokrat kadroların hepsi sindirildi. Bir daha iktidara gelmelerinin önüne geçmek için anayasaya sosyal politikalar yerine sağ politikalar kondu. Sağ partilerin solu ezmesi için seçim barajlarıyla yüzde 35 oyla meclisin çoğunluğuna sahip olunması sağlandı; demokratların ve sol kadroların asker ve polis eliyle ezilmesi politikası güdüldü.

Sonrasında Türkiye'yi Avrupa'nın iç pazarı haline getirmek için 24 Ocak kararlarıyla, askerlerin Özal'ı kerhen desteklemesiyle ithal ikameci politikadan ihracata dayalı politikaya dönüldü. Dünyayla entegre olmak için elde ne varsa satılarak yeniden kapitalistleşme politikasına gidildi. Ekonomi ivme kazandı; dünyanın yeni montaj sanayisinde epey ileri adımlar atıldı.

Sanayicimiz de dünyaya açılarak devletin elindeki tekelleri, büyük kuruluşları, demir çelik fabrikalarını, Tüpraş'ı,

barajları ve köprüleri, hemen her şeyi bir bir Avrupa ile beraber satın almaya başladı.

Restorasyoncular yeni Osmanlıcılık hayaline biraz daha yaklaştı. Artık ordu cumhuriyetçi ve demokrat değil, iktidar ortağıydı; generaller şirket yönetimlerine atanarak zenginleşme hayali kurmaya başladı. Darbeler ordunun politik gücünü artırırken ordu iktidar ortağı gibi davranmaya, iktidarı dizayn etmeye, politikacıları yönlendirmeye başladı.

Özal'ın ölümüyle Özal ideolojisi kadük siyasetçilere kaldı. Gerek sağdan gerek soldan yeni partiler iktidara ortak olmaya, Anavatan ve sosyal demokrat partilerin ideolojilerini parçalamaya, liderler birbirlerini harcamaya başladı. Yeni bir ekonomi politik yaratılamadığı için ekonomide hiçbir canlanma olmadı. Sonuçta en geniş sağ-sol koalisyonuyla ekonomi 2000'lerin krizine geldi.

Artık cumhuriyet kadroları kendi kendilerini yiyip bitirmiş, yeni bir ideoloji yaratamamış ve kadrolarını da küçük partilerde parçalamışlardı. Bu sefer orduyu yardıma çağırmadılar; geniş bir koalisyon olduğu için Amerika'dan Türk ekonomist Kemal Derviş getirilerek ekonomiyi yeniden dizayn etme görevi verildi. Gerçekten bir parti gibi davranarak ekonomiyi düzlüğe çıkardı; eksi 9'luk küçülmeden artı büyümeye getirdi.

Ama solun ayakta duramayan lideri Ecevit'in bitik kadrosu, Bahçeli'nin MHP'si, Anavatan Partisi'nin Yılmaz'ı ve Adalet Partisi'nin devamı olan Doğru Yol Partisi'nin Çiller'i meclise giremeyerek tarih sahnesinden çekildi. Ayakta kalanlar CHP kadrosu ile 12 Eylül darbesinde hiç zayiat

vermeyen, Özal tarafından özel olarak desteklenen Milli Selamet kadrosuydu.

Bu kadro krizi fırsata çevirdi. Kısa zamanda partileşen, o zamanki İstanbul Belediye Başkanı Erdoğan'ın kadrosu 2001 krizinin ayakta ve diri kalan kadrolarıyla meclise sağın ezici çoğunluğuyla girdi. Anavatan ve Doğru Yol kadrolarını da içine alarak sağın en geniş iktidarını AK Parti içinde topladı; restorasyon için sağ partilere dikensiz gül bahçesi yaratıldı.

Böylece restorasyonun son halkası Milli Selamet kadroları; cumhuriyetin lider yaratamayan, kendini yönetemeyen, sürekli kriz yaratan kadrolarının çöküşünden sonra iktidar yürüyüşünü tamamladı. Gerisi artık cumhuriyetin kazanımlarını kendilerine mal etmek; sarı değil yeşil kapitalistlerini, kendi ordusunu, kendi basınını ve kendi yasama gücünü yaratmaktı.

Sağın kullandığı tüm argümanları kullanarak ve kendi projelerini de üreterek, yaklaşık 20 yıldır cumhuriyetin özgür, üretken, demokrat Türk politikalarının hemen hepsinin yeniden üretilmesine engel oldular. Sağa iktidar olmayı, sola da ana muhalefet görevini, yani ikincil iktidarı vererek iktidarı paylaştılar.

Bu dönemde iki lider: Solda Baykal (kaset şantajıyla) koltuğunu Kılıçdaroğlu'na kerhen verdi; sağda Abdullah Gül yine başka senaryolarla koltuğunu Erdoğan'a kerhen verdi. Ne sağın iktidarı ne de solun iktidarı kendi makamını seçimle ya da seçimsiz terk ediyor.

AK Parti'de üç dönem kuralıyla kadrolar yenilenirken solda, 3–5 seçim döneminin ötesinde, sanki iktidarmış gibi koltuk sevdasıyla "yenilen güreşçi güreşe doymaz" misali yenilen muhalefet liderleri seçimlere doymuyor. Dolayısıyla ne kadro anlayışı yenileniyor ne partinin çizgisi; ne yeni bir ideoloji, yeni bir görüş ne de sağ kadrolar gibi yeni bir proje üretilebiliyor.

Özal'ın "köprüyü yaptırırım", sol partinin "yaptırmam" inadı gibi şimdi de Kanal İstanbul "yaptırırım-yaptırmam" proje savaşları sağın projelerinin tartışılmasına yol açıyor. Sol kendisi yeni bir proje sunmadığından sadece sağın projelerine karşı politika üretiyor. Kendini yeniden üretemeyen sol sosyal demokrat kadrolar olmayan projeleriyle yaşlanıp iktidarsızlaşıyor.

Ne yapmalı?

Sol kendi üzerindeki ölü toprağı atmalıdır. Komünizm korkusuyla sol politikalardan uzaklaşıp solda durarak sağ politika üretmek olmaz. Sadece popülizm yapılırken kendi insanımıza küçük umutlar verilir, geniş kitleler ise sağın kuyruğu haline gelir.

Sağın insanlarını sol bakış açısıyla içimize katabiliriz. Bu, sağ iktidarlar gibi proje üreterek ve projelerimizi halka anlatarak yapılabilir. Onlar İstanbul projesiyle, yol ve köprü projeleriyle, en sonunda Millet Bahçesi gibi pespaye projelerle bile kıl payı da olsa (her türlü hile hurdayla) çökmüş ekonomilerini yeniden canlandırabiliyor.

Sağcıların "tek millet, tek bayrak, tek din" söylemi gibi kendimize ortak bir proje dili yaratabiliriz. Bu dili

İstanbul'da iyi kullanan İmamoğlu, kendi söylemini ve kendi projelerini ortaya koyarak, hiçbir zaman geri adım atmadan, onca engele rağmen başkanlığı aldı. Onların tekelinde kullandıkları cami ve din tekelini kırarak kendi kişiliğinde yeni bir yenilenme ideolojisi yarattı.

Sosyal demokratlar kendi halkçı söylemlerini, kendilerini yenileyerek yeni bir lider etrafında kurmalı. İdeoloji kendini lideriyle tarif eder; lider ideolojinin hem taşıyıcısı hem kurucusudur. İdeoloji sanıldığı gibi soyut bir kavram değildir; liderde ve kişiliklerde canlanırsa kendini yenileyerek yeniden yaratır.

Önümüzde kapitalizmin salgın krizi var. Amerika'daki post-modern darbe girişiminde görüldüğü gibi sağ kadrolar bu çöküşün arkasında kendi hezimetlerinin olduğunu bildikleri için iktidarı bırakmak istemiyor; yandaşlarından mecliste destek bekliyorlar. Sağ, eski pervasızlığına, kuralsızlığına, kısacası faşizme geri dönme çabası içinde.

Sağ iktidarlar salgınla elindeki birikimlerin bittiğini, tüm beceriksizliklerini kendilerinde gördüler. Sağın çöküşünün önüne geçmek, iktidarda kalabilmek için Amerika bile kendi kendine darbe yapabiliyor. Eğer iyi bir liderimiz, iyi bir projemiz olmazsa bu sürecin kendi memleketimizde iktidardakiler eliyle daha kanlı yaşanmasını beklemek hiç de öngörüsüz bir şey olmayacaktır.

Sağın projelerini tartışmak ve sağın söylemlerine laf yetiştirmek, muhalefet partimizin en iyi yaptığı şeydir. Oysa yeni bir liderin kimliğinde (eski liderlerimiz Atatürk ya da Ecevit gibi olmayan), kendi çağının sorunlarına vakıf

ve çözüm üreten sol söylemli politikalarla sağın programsız ve pervasız diktatörlüğüne dur diyebiliriz.

Yoksa yine temcit pilavı gibi "bizim bir fatihimiz, bir asırlık liderimiz, solu toparlayan ortanın solu halkçı liderimiz var" diyerek onlara öykünerek hiçbir yere varamayız. Onlar tarihteki yerlerini aldılar; kendi dönemlerinde başarıyı yakalamış, halkına yol göstermiş, halkını mutlu etmiş insanlardır. Şimdi onların ışığında, tarihi iyi okuyarak yeni bir lider yaratmalıyız; o liderin vizyonu bizi ileriye götürmeli.

Kendinize iyi bakın; yeni projelerde buluşmak umuduyla.

Demokrasi Sınavı

Atatürk'ten Günümüze Türk Demokrasi Sınavı ve Yasımız

9 Şubat 2023

Atatürk'ün tek kişilik yürüyüşü ve günümüzün CHP'si

Atatürk; feodalleri (eşraf ve ayanı), padişah yanlılarını, saray tabakasını, ümmetçileri, halife taraftarlarını ve Osmanlı'nın büyüklük kuruntularını karşısına alarak meclisler kurdu; ayrı bir ordu ve ayrı bir devlet kurdu. Yüzünü Batıcılığa, aydınlanmaya ve pozitif bilime dönerek, tek kişilik bir kahraman gibi, tilmizleri ve ekibi olmadan, her şeye ve herkese rağmen cumhuriyeti ilan etti.

En yakınındaki İnönü bile ne düşüncede ne eylemde ne de kadro olarak ona destek olabildi. Atatürk, toplumda zamanı geldikçe reformlarını tek başına kalsa da yerine getirdi. Atatürk bir ideoloji adamı değildi; zamanı ve zemini iyi okuyan büyük bir savaşçı ve iyi bir pratisyendi.

Osmanlı'nın onca geri kalmışlığına ve kapitalizme yabancılaşmasına rağmen feodalitenin meşrutiyetini bile kabul edemeyecek kadar bağnazlaşmış saray kadroları,

ülkeyi kurtarmak yerine mandacılığı seçti; Osmanlı intihar etti.

Atatürk önce cumhuriyeti ilan ederek meclisi ön plana çıkardı, ardından halifeliği kaldırdı. Osmanlı aydınlarının yapamadığı tüm reformları, meclisteki eski tüfek padişah yanlısı, halifeci, ümmetçi önderlere rağmen mücadeleyle kabul ettirdi. Batı tipi demokrasi için partileri, meclisi, yasama, yürütme ve yargı erklerini geliştirdi.

Ekonomi için banka kurdu, sanayileşme için iktisat kongreleri yaptı. 1930'lara kadar mücadele etti. Dünya ekonomisinin Büyük Buhranı'ndan sonra devletçiliğe yöneldi ve ülkeyi sanayileştirmek için atılımlar yaptı.

Karşısındaki muhafazakâr kesim iktidarı geri alabilmek için yeni kurulan partileri ele geçirip çoğunluğu elde etmeye çalıştı; ama Atatürk bu partilerin gericilerin toplanma yeri olmasına izin vermeden onları kapattı. Muhafazakâr kesim Osmanlı gibi hilafet ve ümmetçilik için, eşrafı ve ayanı zenginleştirmek, ağalıklarını sürdürmek için iktidarı ele geçirmeye çalıştı.

İkinci Dünya Savaşı döneminde İnönü ile ekonomi durgunlaşmış, dünyaya açılamamıştı; ekmek karneye bağlanmıştı. Çok partili hayata geçilmesiyle CHP'den ayrılan Menderes ve arkadaşları yeni bir parti kurdu. Muhafazakâr kesim iktidar için fırsatı yakalayınca Atatürk'ün ve İnönü'nün yaptığı milli adımları yıkmak, dünyaya açılmak ve iktidarını pekiştirmek için Amerika'nın güdümüne girmeye, isteklerini yerine getirmeye başladı.

Önce Amerika'nın isteğiyle uçak fabrikasını soba fabrikasına çevirdiler. Amerika'nın eski traktörlerini alıp halka toprak dağıttılar. Sonra NATO'ya girmek için Kore'ye asker gönderip dış dünyayı arkalarına aldılar. Zaten gelişemeyen ekonomi Amerikan mallarının istilasıyla yeniden çöküşe geçti.

Cumhuriyetçilerin sola kayıp muhalefete düşmesiyle sağ, popüler politikaları dış finansman desteğiyle sürdürürken 1960 askeri darbesi yıkılan anayasa ve yasaları yeniden işlerlik kazandırdı; cumhuriyete sahip çıkıldı, demokratik bir anayasa yapıldı. Ama cumhuriyetçilerin savaş yıllarındaki ekonomik durgunluğu ve atılım yapamaması, muhafazakâr kadroların halkla kaynaşmasına ve yeni umut olmasına yol açtı.

Ecevit'in Cumhuriyet Halk Partisi'nden seçilmesi yeniden umut olarak tarih sahnesine çıkmasını sağlarken dünyada gelişen gençlik akımları ve solun yükselişi gençlerde devrimci akımların gelişmesini sağladı. Asker cumhuriyetçilikten ve demokratlıktan muhafazakârlığa kaydı, gençlik hareketlerini durdurmaya çalıştı.

Ecevit halktaki hareketliliği sol söylemle, “ortanın solu” söylemiyle iktidara taşırken Kıbrıs'taki Enosis kıyımı onu Kıbrıs çıkarmasına yöneltti. Kıbrıs fatihi olmuştu ama dış dünyadan uzaklaştı. Batı'nın ambargosu, iç piyasadaki karaborsacılar ve muhafazakârların mecliste ayak oyunları azınlık hükümetinin devrilmesine yol açtı.

Muhafazakârlığı ve sağı konsolide eden Demirel “ülke 70 sente muhtaç” derken halktaki demokratik muhalefetin ve devrimci uyanışların fraksiyon kavgaları ve sağ-sol

çekişmesi halkı iç savaşa doğru sürüklüyordu. Askerler kendilerine görev biçerek sokaklarda dökülen kanı durdurmayı gerekçe yapıp 12 Eylül darbesini yaptı.

12 Eylül askeri cuntası kanı durdurmak için darbe yaparken, Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı aydınının ve öğrencisinin birikimlerinin yok edilmesi gibi öğrenci ve aydın kıyımı yaptı. Sol ve demokratların hepsini iktidarın dışına attı. Ecevit iktidara yaklaşırken devletten uzak duran, yılgın bir sosyal demokrat kitle ortaya çıktı.

Halka inme, halk mücadelesi yerine konformist; sadece seçimden seçime çalışan, onun dışında "yaparım, yapamazsın" diye her şeye karşı çıkan etkisiz bir eleman. Her seçimi kaybettiği halde oyunu koruduğu için parti liderinin koltuğunu (iktidarını) bırakmadığı; yeni yetişen parti içi muhalefeti partiden uzaklaştırarak yerini kimseye bırakmayan parti otokratları yola devam ettiler.

Zaten çoğunluğu umudunu kaybetmiş, muhalefet de bu duruma alışmış; herkes kendi işinde gücünde, "iktidar olanlara nasıl cevap veririz" mantığıyla çalışan bir parti. Alttan sinikleşmiş, hiçbir talebi olmayan muhalefet; küçük (muhalefet) ve büyük (iktidar) padişahın tebaası olarak yoluna devam ediyor.

Alttan gelen istemler saray oyunları gibidir. Doğunun baskıcı ve yeniliğe kapalı kültüründe iktidar ancak büyük bir kırılma ya da olayla el değiştirir. Geri çekilmeye, başarısızlığı kabul etmeye, yeni gelenlere olanak tanımaya ya da gençlerin önünü açmaya karşı olumsuz bir tavır vardır. Başarısızlığı öven, yermeyen, hiç başarısızlık yaşamamış gibi yoluna devam eden bu lider prototipi ve

“küçük olsun, bizim olsun” anlayışı, doğu kültürünün (doğunun kadük demokrasi geleneğinin) aşamadığı bir kültür yapısıdır.

Bu kültürü yaratan da muhalefetin kendi yarattığı ikilemde kalan tutarsızlığıdır. Atatürk'ü diline dolayarak ideoloji ve fikir ürettiğini sanan kadrolar, topluma umut vadetmekten uzak, sadece koltuk doldurmaya devam ettiler. Bunlar günlük iktidar karşıtı söylemlerini ideoloji olarak sunan, muhalefete alışmış, günübirlik yaşayan kadrolardır.

Yenilenme ve yenileme, hayatın akışını ve toplumun yaşayan gücünü yakalamaktır. Çin Komünist Partisi de RTE iktidarı da kendi ideolojik yapılarında kurgulanan eylem pratiğini kadro yenileme ve başarısız olanın hızlı değişimiyle sürdürerek kendi retoriklerini yakalıyorlar.

Bizim muhalefette başkanın böyle bir retorik yakalama ve yaratma şansı ancak kendi dinamiğini yaratacak kadroların halka yansımasıyla olacaktır. Halkta karşılık yaratamayan lider ne kadar zeki ve iyi olursa olsun ilk vagona binemeyen yolcuya benzer; hep ikinci vagona biner, öndeki nereye giderse ona laf yetiştirmekten öteye geçemez.

Türkiye'de demokrasi ve parlamenter sistem

Biz İngilizler gibi deniz emperyalisti olmasak da kara emperyalisti olarak uzun yıllar imparatorlukla yaşamış bir milletiz. Yine İngilizler gibi değişime ve dönüşüme açık bir millet değiliz. Kara savaşının verdiği gözü karalıkla inat uğruna gemileri yakan bir milletiz.

Ecevit'in 2000'lerde yaratmaya çalıştığı ortamda, bizim dörtlü masayı kendi kendine muhalefet yapıp kendi partisine bile muhalefet eden Cumhur'umuzdan gelen iktidarlar iktidarı bırakmıyor. Gül hükümetiyle padişahlar gibi saray sevdalıları iktidar oldu. Onca muhalefete ve aynı liderin muhalifliğine rağmen dörtlü masa altılı masaya dönüştü.

Daha önce iki partinin ortak lider yaratma çabaları fiyaskoyla sonuçlanmıştı; şimdi var olan liderler üzerine bina edilmeye çalışılsa da yeni lideri denetleyecek hiçbir mekanizma yok. Ancak iki turlu seçimler Cumhur'un pervasızlığını ve meclise karşı çoğunluğunu dengeleyebilir.

Ya iki turlu seçim ya da iki yılda bir yarısının yeniden seçildiği dört yıllık seçim sistemi bizde yenilenme ve muhalefet yaratabilir. Aksi halde baskı ve liderin sultasıyla yeni adaylar ezilir; muhalefete baskı ve halka dayatmalarla ekonomi politikaları sermayeyi kaçırabilir ya da toplum adaletsiz oluşumların üstünü kapatabilir.

Tüm bu oluşumlar, yeni gelecek lideri bekleyen kangrenleşmiş otokrat kadroların kendi zümrelerini yaratmasına olanak tanıyor. Bizde kuvvetler ayrılığı sisteminin ayrılıkçı ya da tabi olma gibi bir hastalığı var. Sistemin içinde ideologlar üretilerek; kurumların yarısını kurum içinden seçerek, yarısını iktidarın dışarıdan atamasıyla belirleyerek düzenin terazisi canlandırılmalı, keyfiyet iradesi azaltılmalıdır.

Artık parlamenter koalisyon hükümetleri dönemi bitti. Bundan sonra Cumhurbaşkanını denetleyerek ve seçimleri iki yıla indirerek Cumhur'un sultası azaltılabilir. Eskiden

olduğu gibi birçok partinin değil, iki cumhurbaşkanı adayının, iki liderin savaş alanı olarak devam edecektir. Artık eski hükümet anlayışı için değil, yeni lider ve yeni kadrolar şart oldu.

İlk Mustafa Kemal'den sade Kemal'e; yeniden yapılanma ve yeniden birleşme. Restorasyoncuların halifelik ve padişahlık gibi tek adamlığı yürütme politikalarına karşı yeni arayış olan altılı masa yapılanması yeni gündemi oluştururken seçim arifesinde birleşmeler yeni gündemler yaratacaktır.

Bu hafta ülkemizde meydana gelen, belki de yüzyılın en yıkıcı depremi içimizi yıkarken ayakta kalanlarla yeni ve yeniden doğrulurken; ülkemize demokrasinin gelmesi için yeniden yapılanma bir kalkış, yeni bir hamle ve yeniden uyanış olur. İnsanımızın başı sağ olsun. Eski, köhne zihniyetlerden uzak bir demokrasinin gelmesi dileğiyle.

Demokrasi, Özgürlük ve İktidarın Gölgesinde Türkiye

26 Temmuz 2026

Giriş: Demokrasi kimin için?

Demokrasi, kişilere ya da belirli zümrelere özel bir yönetim biçimi değildir. Gerçek demokrasi, tüm yurttaşların eşit hak ve özgürlüklere sahip olduğu bir düzendir. Ancak Türkiye'de son yıllarda yaşanan gelişmeler, demokrasinin nasıl araçsallaştırıldığını ve özgürlüklerin nasıl daraltıldığını gözler önüne sermektedir.

Yargının siyasallaşması ve çifte standart

Bir iktidar, suçu sabit olmadan CHP'li belediye başkanlarını tutuklayıp yargılarken PKK'nın suçlarını affedip erteleyerek barış sağlamaya çalışıyorsa burada ciddi bir çifte standart vardır. CHP ise yeni kadrolarının tutuklanmasını yalnızca seyretmektedir.

Demokrasilerde tutuklama ve cezalandırma hukuki süreçlerle işler. Cezası verilmeden tutuklanan her kişi aslında siyasi bir bedel ödemektedir. "Kürtlerle barışacağız" diye kendi partidaşlarını savunamayan, özgürlük getiremeyen bir parti, başka örgütleri özgürleştirirken kendi örgütünü siyasi tutsak haline getirmektedir.

Kendi özgürlüğünü savunamayan parti

Kendi özgürlük mücadelesini veremeyen bir parti, Kürt seçmeni kırmamak için "evet" diyerek liberal demokrasinin pragmatist faydacılık anlayışına sığınır ve yarın kazanacağını sanır. Ancak yarın dengeler değiştiğinde elindeki kadrolar hâlâ hapistekilere ağıt, türkü yakmaya devam eder.

Demokratik mücadele bir bütündür: Bugün Kürtlere, yarın sana. Ya herkes için demokrasi vardır ya da iktidarın izin verdiği kadar özgürlük ve demokratik tutsaklık vardır.

Türk ve Kürt demokrasi hastalığı

Sistemin kendini onarmak için yaptığı her müdahaleyi demokrasi sanan aymazlar; dün "yetmez ama evet" diyenlerden bugün çerçeve yasaya karşı çıkmayıp vekillerin serbest bırakılmasını bekleyen aynı yeni partidir.

Size yapılan az; yarın başkanınızı da fezlekeyle elinizden alırlar.

Yarın elinizde demokrasi kırıntıları değil, koca bir hiç kalacak. “Hep beraber ya da hiç” diyordunuz; belediye başkanları içeride yatarken kırıntı demokrasiye kanıp iktidarı demokrat yaparsınız. Onlar kendilerini dünden demokrasi havarisi ilan ederler; siz yolunuzdan çıkarak nal toplarsınız.

Atatürk ve emperyalizm

Atatürk, emperyalistlerin istemediği adamdır. Emperyalist; Osmanlı gibi geri kalsın, teokraside boğulsun, mezhep savaşları emperyalistlerin kucağından inmesin, Afrika gibi madenlerini sömürsün ve zenginliği Batı kendi ülkesine götürsün ister.

Atatürk laikliği getirdi; mezhep ve din özgürlüğünü sağladı. Ekonomiyi yatırımla kalkındırdı, ülkesinin bağımsızlığını sağladı. Türk milletini tekrar dünya milletleri arasına soktu. Diğer İslam ülkeleri ise kendi sefaletleri ve petrolleriyle ABD'ye bağımlı Arap ülkeleri olarak kaldı.

Anayasa ve barış

Anayasayı ve yasaları uygulamayan, demokratik adım atmayan bir iktidar hiçbir barışı getiremez. Kürt ve Türk barışını örgüt ve iktidar kendi konsensüsüyle sağlamak ister; ancak iktidar barışı, antidemokratik yargı sopasıyla muhalefeti ezerek iktidarını uzatma aracı olarak kullanmaktadır.

Tarih ve iktidar

Tarihsel yüklü amaçların ilk tetikleyici yıkım kararlarının ardından gelen tepkiler sonucunda tarihsel kişilikler ortaya çıkar. Kimi zaman iktidarlarla birlikte birçok lider ya yıkılır ya da güçlenerek çıkar. Tarihsel olaylar ve lider kararları sonucunda tarih yeniden yazılır.

Tarih yazımı; tarihsel izdüşümleri, iktidarda kimin kaldığını, muhalefetin başına gelenleri, yenilgilerin ve kayıpların tarihini yazar. Dolayısıyla demokrasilerde muhalif kendi yazarlarını ve sanatçılarını yaratsa da iktidar tüm erkleri ve devlet aygıtını elinde tutar.

İktidar, kendi iktidarında iddialarıyla güçlü tarihini, pratiği biçimlendiren tarihini ve talihini yeniden yazar. Demokrasilerde başarısızlık iktidarların el değiştirmesini sağlar. Otokratik ve teokratik rejimler ise seçim yerine muhalefeti yok ederek ya da sindirerek ayakta kalır. Sonuç: Zulümle abat olmak.

Büyüme ve gelişme

Büyüme simetrik değildir; gelişme ise simetriktir ama o da kendi içinde asimetriyi barındırır; iki gözün aynı netlikte görmemesi gibi. Bu yüzden bir neslin birikimlerini üst sınıflar hoyratça tüketirken, gelişme demokratikleşme olmadan, halka açılmadan mümkün olmaz.

Biz dünün sefahatini, birikimlerinin zenginliğini yaşıyoruz. Dün zenginler buzdolabı alırken bizim babalarımız tel dolap alabiliyordu. Bugün halk buzdolabı alırken üst sınıf yeniye ilk o sahip oluyor. Bu, uç veren filizin çiçek açması gibidir. Yeter ki demokratikleşmenin önünü kapatmasınlar.

CHP gerçekten arınıyor mu?

İktidar CHP'yi bölüp belediyeleri ele geçirdikten sonra dönmeyenleri Osmanlı gibi Fizan'a değil ama tutuklayarak suçlu ilan etti. CHP'nin imajını bitirip büyümesini ve iktidar olmasını engellemeyi başardı. Ancak CHP'nin küçük bir CHP olmasını öngöremedi.

Yeni parti miting yapmalı; kendi programıyla birlikte yürüyeceği partilerle ortaklık kurmalı. İktidarın belediye başkanlarını ele geçirme politikasının amacı, eski CHP'yi eski iktidarsız lideriyle etkisizleştirip büyümesini engellemekti. Amaç ve sonuç aynı olmadı. Belediyeleri yeni partiye almadan programıyla halkla kucaklaşmalı.

İlahiyat profesörünün fetvası

İlahiyat Profesörü Hayrettin Karaman, 17-25 Aralık'tan sonra "yolsuzluk hırsızlık değildir" diye fetva vermiş ve "yolsuzluğa hırsızlık demek iftira olur" demiştir. "Allah bize günah işleme özgürlüğü verdi" diyerek bugünün iktidarını, yönetimini ve ideolojisini desteklemişlerdir.

İktidarın yolsuzluğuna yol verirken günah işlemeyi kendilerine mübah görüyorlar. İktidar için her şeyi mübah gören Makyavelist anlayışla kendilerine de her şeyi mübah görerek, vahşi kapitalizmin sermaye oluşturması için, sözde Müslümanların iktidarda kalması adına ahlaklarını biçimlendirdiler.

Muhalefet Neden İktidar Olamıyor

Türkiye'nin Kapitalsiz Kapitalistleşmesi

27 Haziran 2021

Türk Cumhuriyeti burjuvazisi iki aile yarattı: Koç ve Sabancı. Her ikisi de montaj sanayisiyle küçük sanayimizi yarattı; ama küçük de olsa bir burjuvazi yaratamadık. Padişah tebası kendi yeşil burjuvazisini ancak 2000 krizinde, restorasyonla Cumhuriyet'in üzerine kurdu.

Ancak bu kadrolar belediyecilik geçmişleriyle, beşli şirketlerle, yol, köprü ve betona dayalı, ağır sanayi dışı bir sermaye oluşumuna giriştiler. Devlet destekli, yurt dışı garantili bu hamleler bir yeşil burjuvazi yaratamadı; toprakla genişleme talebi ise küçük bir Suriye'yi içine katarak küçüldü. Cumhuriyet birikimleri üzerinde yeniden küçülen yeşil burjuvazi, eksi büyüme hamlesiyle Osmanlı tebasının yönetememe hastalığına, şatafatlı saray ideolojisinin büyüyememe hastalığına yeniden yakalanmıştır.

Kibir, gurur ve bilim dışı hurafeler ideolojisi cemaatleri ve tarikatları örgütleyebilmekte, ama ekonomik göstergeler üzerinde bir ilerleme ideolojisi yaratamamaktadır. FETÖ grubu, Amerika destekli ideolojisiyle banka ve okul açılımları yaparak Türkiye'de ve dünyada iktidarlara ve yeşil burjuvazinin genişlemesine destek olurken, bütün Osmanlı tarikatları gibi iktidar olma hastalığına tutuldu. Beceriksiz bir darbe girişimiyle yeşil burjuvaziyi yönsüz, yönelimsiz bıraktı; kör ideolojisiyle ne ilerleme ne gelişme yaratabildi.

Çünkü Cumhuriyet birikimleri kendini idame ettirirken, savurgan ve hazır yiyici yeşil sermaye, petrol de olmadığından, sermaye fazlası bulamayınca kendi kendini yemeye başlamaktadır. Artı elde etmek için elde ne varsa satmakta; her şeyi sattıktan sonra en son madenleri ve MKE'yi satmaya çalışmaktadır.

Anadolu kendine ya gelişen bir demokrasi ideolojisi seçer ya da büyüme üzerine kurulu, kapitalistsiz, tarikat destekli bir ideolojiyle kendini tüketmeye devam eder.

Türkiye'de Muhalefet Neden İktidar Olamıyor?

19 Temmuz 2021

Aynı deneyden aynı sonuç. Seçimi kazanan iktidar lideri yoluna devam ederken, kazanamayan muhalefet sanki ihtiyacı olan oyu almış gibi, kendine övünecek kadar oyu alıp başka bir baharda başka bir seçime hazırlanmak üzere aynen yoluna devam ederse hep muhalefet olarak kalır. Her seçimde aynı sonuçlar alınır. Bu, aynı deney elemanlarıyla farklı sonuçlar elde etmek istemeye benzer;

büyümeyi hedeflerken hep küçülen kadrolardan büyüme beklemek gibidir.

Kazanamayan muhalefet lideri ne yerini terk eder ne "iktidar olacak oyu alamadım" diye istifa eder; görevden de el çektirilmezse sonuç şudur: Zalim yoluna devam eder. Zulme uğrayanları hâlâ bu muhalifler savunmaya devam ediyorsa, bu muhalefet ya büyük muhaliflerden büyük umut taşıyordur ya da bir kurtuluş mücadelesi veriyordur. Böyle bir plan yoksa, olağan seçim bekleniyorsa, aynı lider aynı kadrolarla devam ediyorsa, bu liderlik anlayışı aymazdır ve bu kadrolar iktidarın yanında küçük ortaklık yapıyordur.

Artık kaybeden muhalif lider makamı terk etmelidir. On beş yılda iktidar olamayan, iktidardakileri deviremeyen bir parti ve bu muhalefet kendine dönmeli, yeni liderini seçmelidir. Yeni lider, yeni kadro yoksa aynı sonuçları yaşayacağımız kaçınılmazdır; aynı deneyden aynı sonuçları almak aşikârdır.

Üretmeyen, tüketen kapitalizm. Kapitalin kapitalizmini yaratamayan, üretim kapitalizmi değil tüketim kapitalizmi yaratan üçüncü dünya ülkelerinin kapitalistleri, dünya kapitalizmine kendi başıbozuk kapitalizmleriyle eklemlenmeye çalışıyor ve çoğu zaman kendi vahşi kapitalizmlerini yaratıyorlar. Kapitalist dünyanın ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırken ne sanayileşmeyi sağlayabiliyorlar ne de kapitalist dünyaya ihraç ettikleri üretimlerini artırabiliyorlar. Nedeni, gelişmiş kapitalizmle rekabet edemeyen eski, geri üretim yapıları ve ekonomilerini bitiren tüketim cazibesidir.

Yeni ürünlere dayanamadıkları için her yeni modelle eldeki eski model terk edilir; birikim tüketime gider. Üretime gitmeyen birikim, sarmal biçimde kendi öz üretiminin düşmesine ve dolayısıyla gerilemeye yol açar. Her defasında kendi öz ahlakına, kendi öz yapısına dönmeye çalışırken birikim yapamayan ekonomiler tüketimin kölesi olur.

İslam dünyası üretime dönük, Ortodoks tipi bir mezhep yaratamadı. En ileri mezhep olan Hanefilik güçlü bir merkeze ve devlete hizmet eden bir bürokrasi yarattı; ama Mutezile gibi özgür bilime hizmet eden bilim insanları yetiştirmedi. Kendi yarattığı tarikatlar eliyle özgürleşme yok edilmekte; Cumhuriyet'le kazanılmaya çalışılan özgür düşünce ve bilim küçük bir azınlığın elinde kalmaktadır. Üniversiteler ekonomisiz ve birikimsiz birer teori merkezine dönüşmekte, daha çok bürokrasiye pratik donanımı olmayan ama teorik bilgi birikimli kadrolar yetiştirilmektedir.

Kendine dönmeyen muhalefet. Muhalefet sürekli iktidarı eleştirmekten kendine dönmemektedir. Kendini geliştirecek kadrolar, yeni düşünce ve felsefeyle yenilenmek yerine, CHP örneğindeki gibi aynı liderle kısmi yenilenmeler yapmakta, kurultaylarda küçük değişikliklerle benzer kadrolarla yoluna devam etmektedir. Yeni kadro yeni liderle olur; eski liderle ancak eskinin yenilenmesi olur.

Sonuç: Başa gelen krallar gibi, başlarına bir iş gelmedikçe, kaza ya da kazara bir şey olmadıkça; on yıllık Menderes, on beş yıllık Süleyman Demirel, on yıllık Özal ve yirmi yıllık

Tayyip devirlerinde muhalif liderler hiç değişmemiştir. Aynı muhalefetle aynı sonucu alırsınız. İktidar sadece kendisi kazanmış gibi yoluna devam eder; oysa iktidarı ona aynı kafadaki, değişmeyen muhalefet hediye etmiştir. "Adamlar kazandı" diyen yenik ve ezik muhalefet anlayışının hediyesidir bu.

Bakınız, İmamoğlu çalışan ve direnen yeni muhalefet anlayışıyla belediyede küçük iktidarın hediyesini almıştır. Ya değişir ve dönüşürüz ya da değişmeyiz; aynı kadrolarla, kendi yarattığımız zalimin zulmüyle yaşamaya devam ederiz. Buradaki dostlar kahvesinde de aynı sohbetleri yaparız.

Yirmi Yılın Muhasebesi

16 Temmuz 2022

Tek suçlu iktidar değil. Nasıl yirmi yıl iktidar oldular? Hep kaybeden muhalefet, hep kazanan aynı parti. Tek suçlu iktidar değil; en büyük suçlu muhalefet. İktidar kaçağı (kaçığı) Bayk*l'a yolunu açtılar; AKP kapatma davasına destek vermediler. Sonra bir bir muhalifleri avladı. Önce Baykal'ı donsuz yakaladı. Sonra dönek "yetmez ama evet"çi solcuları yakalayıp imam kayığına bindirdi. Sonra Kürtlere "Oslo görüşmeleri" dedi, hendek açtırdı ve Kürtleri içeride boğazladı.

Bu arada Ergenekon'la, ABD işbirlikçileri ve FETÖ kadılarıyla askere darbe yaptı. Ortada bir yeraltı örgütü (Ergenekon) yokken eski genelkurmay başkanına kadar herkes içeri atıldı. Askerî liseler ve Güvenlik Kurulu kapatıldı. Sosyal demokratlar hep yalnız kaldı; dün de

bugün de demokratlara ne yargı ne askeriye destek verdi. Eski dönek solcular kapitalsiz kapitalistlerdir ("yetmez ama evet"); parayı görünce düşünce üretmekten vazgeçtiler. Ergenekon'dan sonra askerin destekleyecek mecali kalmamıştı; gizli odalar ABD'ye satıldı. Artık Cumhuriyet'i teslim alma zamanı gelmişti.

Ortaklar kavgası. Fethullah (FETÖ) ortağına savaş açtı. 17-25 Aralık ve Adana'daki tırların durdurulması talimatıyla ipler koptu. İnlerine girmek için yeni projeler hazırlandı; savaş için kıvılcım bekleniyordu. Cumhuriyet basını satın alınmış, yargı ve asker ele geçirilmiş, muhalefetin demokratlar hariç her kalesi yıkılmıştı. Şimdi ortak FETÖ ile iktidar kavgası başladı; artık ekonomi kaygılarının yerini yeni halifelik mücadelesi aldı.

İktidarın tabanı olmayan ana ortağı FETÖ ve ABD destekli Arap Baharı dünyada liderler devirirken Suriye ve Türkiye senaryoları gündemdeydi. Temmuz projesi hazırlandı. Darbe süslü uçaktan atılan bombalar, köprüye taşınan askerî öğrenciler ve erler ortaya serildi. Sonradan satın alınan basına çıkılarak darbenin başarısız olduğu söylendi; halk kışkırtılarak olaya halk direnişi süsü verildi. Nasıl bir darbeyse, emirle birlikte geri çekildi; saldırılar kesildi, Akıncılar kıstırıldı, bir kahraman yaratılarak beş saatlik darbe bir gecede bitirildi. 12 Eylül üç sene sürmüştü; bunun rüzgârı yirmi yıl devam etti.

Dikensiz gül bahçesi. Ayak bağı olan ortağı ifşa edilmiş, artık tek başına kalmıştı; ortağını ezerek tek başına iktidar olacaktı. Bu sefer başkanlık sistemiyle parlamento ve kalan organlar işlevsizleştirildi; paylaşmak için dikensiz bir gül

bahçesi yaratıldı. Klasik sağ kanadın ve TÜSİAD'ın etkinliği azalırken geriye CHP'nin kemikleşmiş oy oranı kaldı. Parlamentoda bile muhafazakâr seçmen ve Cumhuriyet taraftarları şu ya da bu şekilde susturuldu.

Muhalefet etme hakkı ve sistemin kendini koruyan organları törpülendi. Üniversitelere hak eden değil, dava adamı dekanlar seçildi. Gazete köşelerinden yazarlara el çektirildi; Ali Kırca, Fox Haber sunucuları ve diğerleri küçük gazete ve televizyonlara hapsedilip susturuldu. Can Dündar gibi bazı gazeteciler Avrupa'ya kaçtı. FETÖ ile ilgisi olan, siyaset dışındaki yargı, asker, emniyet mensupları ve muhalefet eden herkes KHK'larla ihraç edildi, hapsedildi. Siyasetteki FETÖ'cülere biat ettirildi; kalanlara siyasetten el çektirilip diyet ödettirildi.

Dışarıda restleşme, içeride borç. Artık Amerika ve Avrupa'ya sağdan soldan salvolar başladı: "Papazı vermem", Halkbank davası, F-35 krizi... Hepsi birer ABD restleşmesi, bilek güreşine tutuldu. Suriye'de Emevi Camii'nde namaz kılmak isterken beş-on milyon mülteci istilası ve Avrupa'nın kapılarını kapatmasıyla elde kaldı. Sıkışan ekonomi mültecilere nakit destek verirken, Suriye'nin on kilometre içlerinde Suriye güçleriyle tampon bölgede sıkıştı. Varlık Fonu ile ülkenin para sistemi başkana bağlandı.

"Ekonomist" başkanın talimatıyla sıkı para politikasıyla doların yükselmesi engellenirken hazine boşaldı. İçerideki yol, köprü, havaalanı ve hastane projeleri borçlanmayı artırırken cari açık büyümeye başladı. Şeker fabrikalarının satışı da cari açığı kapatmaya yetmedi. IMF yerine Katar ve

Çin'le swap anlaşmaları yapıldı; Arap sermayesine yeniden barış eli uzatılarak Müslüman Kardeşler'e olan ilgi yerini Suud kardeşliğine bıraktı. Halifelik iddiasıyla, cami yapma bahanesiyle dış kaynak oluşturma çabaları borç para tedarik edilememesiyle sonuçsuz kaldı; içeride cari açık büyüdü.

Beşli çetenin borçları silinirken yolcusu olmayan havaalanları açıldı. Bu, yandaş yeni sermaye oluşturma, devletin gelirini buralara aktarma projesidir. Yatırım projesi olsa çalışana verilirdi; ama sistem pazarlıkla, 21/F usulüyle seçilerek verildi. Pandemi ve Ukrayna savaşıyla Avrupa'da fiyatlar aritmetik artarken (Avrupa'da %9, Türkiye'de %90 enflasyon) bizde geometrik artar. Yani Avrupa benzini bire bir avroya alırken biz aynı benzini on liraya alıyoruz; mal ve kilo aynı, ama bizde fiyat geometrik olarak çarpılıyor. Alışır mıyız, bir geçiş dönemi mi yaşarız? Göreceğiz.

Genç kadroların zamanı. Doksanlarda liderler sen-ben kavgasına girdi: CHP kadroları DSP'de Ecevit'le, Doğru Yol'da Çiller'le, Anavatan'da Mesut Yılmaz'la ve diğer takozlar inatla doksanların çöküşünü enflasyon ve 2001 kriziyle taçlandırmıştı. Tayyip'in yedek akçeleri var; ama inat politikaları ve halifelik rüyası Cumhuriyet'in dördüncü krizini yarattı. Artık genç kadroların iktidarı alma zamanı; ama çalışan ve uyanık olan kazanır. Kimsenin hatayı kaldıracak kredibilitesi kalmadı. Rastgele.

2023: Sen Ben Kavgası

1 Eylül 2025

Ellili-altmışlı yılları arar olacağız. Eğer doğanın döngüsü, pandemi ve soğuk savaş konsensüsünden sonra İslam dünyasına çökme devam etseydi, yine bizi ninni gibi Arap hikâyeleriyle uyutmaya devam edeceklerdi. Ellerindeki Temmuz destanıyla ne kahramanlar yaratıyorlardı! Hazinede para, son akçeler bitti. "Eyy"le nereleri fethetmedik: Avrupa, Amerika, Orta Doğu... Sonunda blöfü gördüler.

Küçük Osmanlı sevdalısı, Cumhuriyet'i satıp hazineyi bitirince Avrupa'ya "eyy" bile diyemiyor; dese dolar uçacak, bir daha Alman doğal gaz parası verir mi? Amerika F-35'ten attı, bir de mahkemede süründürüyor; F-16'ya razı ettiler. Arap şeyhini İstanbul için görücüye çıkardılar. Ama Arap yaş yere basar mı? Avucuna düşürmüş, ümüğünü sıkıp mülteci yükünü bize ihraç ediyor. Sonumuz inşallah hayır olur.

Birleşir, güçlü olursak kazanırız; sen-ben kavgasına düşersek hep birlikte kaybederiz. Arap ümmetçileri yönetimi ellerine geçirmişler, Türklüğü ve Türkleri ortadan kaldıracağız diye... Hem de bunu Türkçe konuşup Türk milliyetçisi geçinenin önüne birkaç kadro ve bazı suçların silinmesi (H. Sözlü, Çakıcı ve bir de kaset) karşılığında Osmaniye milliyetçisini de satışa çıkarmışlar.

Eğer bu sefer de treni kaçırırsak, hepimizin altına incir ağacı dikip içimize soktukları mülteci Truva atıyla Araplaştırmaya devam edecekler. Herkes çok çalışmalı, en ilgisizinden en yaşlısına kadar herkese ulaşmalı. Bu sistemi demokratlar getirdi; sağ, sol, muhafazakâr, milliyetçi herkes Arapçı ve yeni hanedan istilasına karşı dik durmalı,

iktidarı geri almalı. Aksi hâlde yüz yıl sonra 2023 başka bir hüsrana dönüşür.

Hep birlikte güzel günlerde buluşmak umuduyla. Umudumuzu ve kendimizi kaybetmeyelim; yarınlar bizim olur. Esen kalın, dostlar meclisi.

Acılar ve Şiddet

10 Ekim 2015: Ankara Kana Boyandı

11 Ekim 2015

Sayılamayan ölüler. İlk gün otuz ölü, ikinci gün doksan beş ölü... Gün be gün ölümler artarken üçüncü günde hâlâ ölenlerin sayısında çelişkiler devam ediyor. Demirtaş'a göre 128 ölü var. "Kanlı Pazar" türküsünü söylerken kanlı bir cumartesi yaşadılar; barış için halay çekenler kameraların karşısında can verdi.

Polis, toplantı ve yürüyüş yapanlara karşı gardını almışken patlama oldu. Meydanda ölüler ve yaralılar varken hâlâ toplantı yapanları öcü olarak gören polis, galeyana gelenlere gaz ve fişek attı. Olayın farkına hâlâ varamayan devlet, ancak patlamanın büyüklüğü, tüm dünyadaki yankısı ve karşı bir gücün hem de başkentin göbeğinde eylem yapması karşısında infialin büyüklüğünü gördü. Devlet ölenleri sahiplenirken üç günlük yas ilan etti.

Tüm bunlar yaşanırken iktidardaki geçici hükümet partisi, yıllardır yaşanan terörün yön değiştirdiğini gördü. Kendisine yönelmeyen terör, hâkim olduğu alanda, burnunun dibinde, ona da uyarı niteliği taşıyarak tüm

toplumda ve dünyada yankı uyandırdı. Düşman büyük ve gizli bir güçtü; tüm dünyayı hedef alıyor, ülkenin her yanına sızmış bulunuyordu (Adıyaman). Ortak düşman ise yine muhalifti: Hedefte sol, radikal ve Kürt radikal gruplar vardı.

İktidarın yükselişi. Hükümet on üç yıllık iktidarına, 2001'deki ekonomik krizde çözüm üreten diri bir kadro olarak gelmişti. Eski, köhnemiş, it dalaşı içindeki ANAP ve Adalet Partisi uzantıları iktidardan uzaklaşıp tarihin parti çöplüğüne giderken AK Parti güçlü bir kadro ve farklı bir liderlikle krizi iyi çözümleyerek tek başına hükümet kurdu. Uzun süredir iktidar olamadığı için fazla eskimemiş olan CHP ve MHP muhalefette kendilerine yeniden yer bulabildi.

Yeni hükümet sistemle mücadeleye başladı. Kafalarındaki iktidar hayaliyle, yetmiş yıldır bu ülkede ezildikleri ve kendilerine zulüm yapıldığı edebiyatıyla kamuoyu oluşturdular. Başörtüsüne özgürlük, gazeteleri manipüle etme ve ele geçirme, yandaş medya kurma mücadelesi başladı. Üniversiteler, asker ve yargıyla, basınla bilek güreşi yaparak, iktidarı pekiştirerek ve kamu kurumlarıyla mücadele ederek beş yıl geçti.

İkinci "kalfalık" döneminin ardından, cemaatlerle birlikte, üniversiteler, askerler ve onlarla bağlaşık basın, hayalî Ergenekon ve benzeri örgütler içinde hükümeti yıkma girişimleri bahane edilerek içeri tıkıldı; sesini yükselten muhalefetin hepsi içeri atıldı. Sol, demokrat, halkçı ne varsa yargı kıskacında elimine edildi ve muhalefet tümüyle savunma durumuna düşürüldü. Ekonominin lokomotifi

olarak inşaat sektörü gelişti; her hükümet döneminde çekirdek kadro dönüşerek ve kendi kadrolarını kollayarak bugüne gelindi.

Yeni Osmanlı hayali. Yeni Osmanlı, yeni hilafet, yeni Arap dünyasının efendiliğine oynama çabaları... Hepsi büyük devlet olma hayaliyle, Osmanlıcılık rüyasıyla Arap yarımadasında en gözde İslam liderliğine oynamaya dönüştü. Ama cari açık artmaya başladı. Ekonomik fazla yalnızca para piyasasına sıcak para girişiyle sağlandı; ne ekonomik ne teknik bir atılım yapılabildi. Ekonomi yalnızca inşaatla güçlendirilmeye çalışıldı. İç muhalefet elimine edilirken devletin büyük KİT'leri ucuza satılıp elden çıkarıldı; ülkenin bütün gelirleri tek elde toplanmaya başladı.

Ortaklar kavgası. Üstteki elitler bu geliri paylaşırken birleşik cemaatler ayrılmaya, sen-ben kavgasına, pastadan pay kapma savaşına düştü. İktidar ortağı Gülen cemaatine pay aktarılmadan, askeriyeyi, üniversiteleri ve basını susturmak için yargı aracılığıyla eski Cumhuriyetçilere, sisteme ve muhalif kadrolara uzun tutukluluklarla baskı kurdurularak cemaate taşeronluk yaptırıldı. Taşeronluk işi bitince daha fazla pay isteyen cemaat dışlanmaya başlandı; cemaatin kadro toplama merkezi olan dershanelerin kapatılmasına karar verildi.

Cemaat, elindeki yargı gücü, emniyetteki etkin konumu ve ortaklığın bir gün biteceği bilinciyle, askere ve üniversiteye kurulan kumpası iktidarın kendisine çevirdi: 17 Aralık sendromu ortaya çıktı. Yandaş medyadaki çatlaklar cemaatin ortaklıktan atılmasına yol açtı.

Dershanelere el konulurken, yani "inlerine girilirken" cemaatin kaynakları kesildi. Ergenekon'daki ortak düşman bitmiş, düşmanın niteliği değişmişti: Eski ortak yeni düşman oldu. Ergenekon'la beslenen yandaş medya bu kez Gülen düşmanlığıyla yeni bir hedef tahtası kurdu: "Paralelciler". Yeni sistem düşmansız yaşayamıyordu.

Arap Baharı ve Suriye. Bu arada Arap Baharı'yla İslam dünyasındaki dinozorları devirme, Batı'nın ılımlıları iktidar yapma hayali, birçok Arap ülkesinde yeni hükümetler, yeni bölünmeler ve yeni iç dengeler ortaya çıkardı. Sıra Suriye'ye gelince Yeni Osmanlıcıların da iştahı kabardı. Hem Osmanlı'nın mezhepçiliği hem Arapları yeniden yönetme hayali, Batı'ya kafa tutan Filistin hamiliği gibi çıkışların verdiği özgüvenle birleşince İslam dünyasının efendiliğine soyunma ve böbürlenme başladı. Gerçekten de Arap dünyası ve halkları Türkiye'ye farklı bakmaya başladı.

Ekonomisine hâkim, muhalefetini bastırmış, üçüncü kez iktidar olmuş ve artık "ustalık" dönemindeki hükümet Arap dünyasının derinliklerine, çukurlarına girdi. MİT en önemli yönetim organı hâline geldi; hem PKK ile savaşta hem de yeraltındaki Arap örgütleriyle temasta basamak olarak kullanıldı. Suriye'nin kolayca devrileceğine inanılıyordu; Batı radikal örgütleri desteklemeye başlayınca Batılılar gibi Arap radikal örgütleriyle temasa geçildi.

Oysa Türkiye'nin böyle bir geleneği ve geçmişi olmadığından tecrübesi de zayıftı. Bu terör gruplarıyla ancak güçlü bir ekonomiye, güçlü sınır kapılarına, havada ve karada savaşabilen emperyal bir askerî güce sahip

devletler rahatça oynayabilirdi. Ekonomisi kırılgan, üretimi sürekli açık veren, sınır koruması zayıf, güçlü bir demokrasi geleneği olmayan, üstelik koalisyonlarla yaşamayı bilmeyen Türkiye, tek kişinin iktidarına dayalı başkanlık hükümetini de henüz kuramamıştı.

Ülkenin geleceğinde başka argümanlar arayan hükümet, Arap yeraltı örgütleriyle temas içinde kendi alt terörünü yarattı. Arap sorunlarının içine çekildi, kendine roller biçti. Suriye'den gelen büyük göç, para piyasasıyla yaratılan artıyı eritti. Gelenler ekonomiye kazandırılmadan başıboş bırakıldı. Esad'ın eline bırakılmayan Suriye halkı, daha iyi yaşamak için Avrupa'ya giden kaçak göç içinde kıyılarımıza vuran küçük çocuk bedenleriyle büyüyen bir göç sorununa dönüştü. Hükümetin yıpranmışlığı, içindeki safrayı (17 Aralık sendromu) atamaması ve ekonomik açmaz, göçü Türkiye'nin sırtında bir kambur olarak bıraktı.

400 vekil hayali ve şahinler. Arap terör örgütleriyle iç içe geçen Türkiye, kendine yeni roller ve yeni dünyalar yaratma hayaliyle halktan 400 milletvekili isteyerek seçime girdi. HDP'nin iyi bir siyaset yaparak sol fraksiyonları ve muhalifleri yanına alması ve sağ radikal seçmen kadar oy alması, hükümetin tek başına iktidar hayalini suya düşürdü.

Böylece içerideki şahinler kanadı ortaya çıktı. PKK'yı yeniden terörize ederek tek başına iktidar olmak, Suriye'ye iki füze atarak Türkiye'yi savaşa sokmak isteyen bu kanat döneminde, Diyarbakır'da ve Suruç'ta katliamlar Suriye'deki taşeron ortaklara yaptırıldı. Amaç PKK'yı terörize ederek Kürtleri partilerinden uzak tutmak, HDP'yi

seçim barajının altına çekmekti. Zaten buna hazırlıklı olan PKK karşı saldırıya geçti; elindeki terör silahıyla hem hükümeti hem HDP'yi dize getirmeye çalıştı.

Hükümet de sağ radikal seçmenden oy almak için valiler kanalıyla asker ve polise geniş yetkiler verdi; barış döneminde iç barışı bozacak kadar çok silah çıkarıldı. Büyük asker ve polis kayıplarına rağmen iki taraf da geri çekilmedi; iş neredeyse iç savaşa kadar gitti. Seçim sandıklarının taşınması, ilçelerde sıkıyönetimler ve acımasız bir karşı terör yaşandı. Asker, polis ve PKK büyük zayiat verdi.

Dünya arenasında Batı, Suriye'ye müdahalede isteksiz davrandı; Rusya ile Batı herkesin kendi nüfuz alanını belirlemesiyle Batı Suriye krizinden geri çekildi. Daha önce de Suriye hamiliğine soyunan Rusya, Esad'ın çağrısıyla Rus uçaklarıyla süpürme harekâtına başladı; karadan da Suriye ordusu temizlenen yerleri ele geçirdi. Avrupa'nın Osmanlıcıların Suriye politikalarının dışında durmasıyla Osmanlıcılar yalnız kalmaya, kendi Suriye politikalarının içine düşmeye başladı.

Öte yandan önceki hükümetlerle yapılan görüşmelerde sürekli ötelenen, oyalanan PKK, son seçimde HDP'nin %13 oy almasıyla Türkiye'deki liderliği parlamenterlere kaptırma telaşına düştü ve karşı atağa geçti. AKP hükümet kuramayınca, IŞİD'e verilen destek de azaldı. Türkiye'nin daha önce Suriye'de PYD'yi IŞİD'e karşı desteklemesi üzerine IŞİD ve yandaşları, Türkiye'yi sağ İslam terörüyle dize getirmek için küçük çaplı korkutma eylemleri yaptı.

Böylece hem Kürtler hem sol üzerinde terör baskısı yaratılmaya çalışıldı.

PKK her zamanki gibi doğu illerinde polis ve asker avına çıkarken batıda sağ AK seçmenler HDP bürolarını yakmaya başladı. HDP'yi batıdan uzaklaştırma, gençliği milliyetçileştirme ve milliyetçi oyları toplama fikriyle teröre yakın milletvekilleri gazete basmaya başladı. Elleriyle bozkurt işareti yapılarak (suç MHP'nin üzerine yıkılsın diye) HDP büroları basıldı ve yakıldı. Bu arada teröre karşı AK mitingleri yapılarak yandaşlar ve milliyetçi kadrolar yana çekildi.

IŞİD Suruç'ta sol eğilimli gençleri canlı bombayla katlederek savaşı başlattı. PKK hem Türkiye'de güçlenen HDP'yi dizginlemek hem de hükümeti dize getirmek istedi. Zaten başkanlığı ele geçiremeyen yandaş AK gruplar PKK ile çetin bir mücadeleye girerken asker ve polis büyük kayıplar verdi. PKK hem IŞİD'in Suruç'taki eylemlerine karşılık verdi hem de kendisini kale almayan yandaş medyaya ve saray hükümetine karşı geniş bir savaş açtı. 400 milletvekilini engelleyen HDP'yi hem PKK hem AKP, parlamento dışı bir savaşla barajın altına itmeye çalıştı.

Ankara'daki iki canlı bomba. İçeride uyuyan IŞİD, Rusya'nın süpürme harekâtıyla kıskaç altında kaldı. Bunun üzerine Ankara'nın içine kadar girmiş olan IŞİD, PKK ile yakın temas içindeki sol ve sendikacı grupları hedef aldı. Hem iktidara mesaj verdi hem PKK-PYD ile savaşını Türkiye'ye taşıdı; hükümete de "Desteği keserseniz kalbinizde bile eylem yaparım" dedi. Amaç Arap savaşını Anadolu'ya taşımak, her iki tarafa mesaj vererek dünyaya

meydan okumaktı. Ankara'ya gönderilen iki canlı bomba ve büyük kayıpla kendini dünyaya tanıtmak, sesini her yana duyurmak, seçime doğru PKK'yı yeniden terörize etmek istedi. Osmanlıcıların gereken desteği kesmesiyle IŞİD artık kendi başına hareket ediyor, "Anadolu'da ben de varım" diyordu.

Hükümet kendini ve partisini koruma ve kollama görevini öne aldığından, Ankara'da 95 can canlı bombanın hedefinde ebediyete giderken polis kendini ve partiyi koruma dışında kendine görev biçmediği için toplumu ve sendikaları korumayı aklına getirmedi. O kadar ki ölülerin arasında, yaralı ve panik hâlindeki gruba gaz fişekleriyle müdahale edecek kadar aymazlığa düştü. Sistem hâlâ sol gruplardan kendini koruma derdindeydi.

Oysa Arap terörü büyük bir katliam yapmıştı. Toplum infial hâlindeydi; hükümet asker, polis ve barış isteyen grupları sahiplenerek üç gün ulusal yas ilan etti.

Bedeli kim ödüyor? Bu ölümler, iktidardakilerin ayakta kalabilmek için canları nasıl ateşe attığını gösteriyor. Daha önceki dönemde insanlar ölmesin diye her türlü tavizi veren aynı hükümet, milliyetçi oyları almak için şehit sayısını azaltmak yerine şahinlere destek vermeye devam etti. Seçimde milliyetçi seçmene şirin görünme pahasına asker, polis ve 95 kişi heba edildi. Bakalım seçim sonuçlarına bunlar nasıl yansıyacak. Toplumu biçimlendirmeye çalışan terör grupları, meclisin çalışamaz hâle geldiği, herkesin propaganda için her aracı ve türlü türlü silahı kullandığı bu dönemde toplumumuz buna ne cevap verecek, hep birlikte göreceğiz.

İstanbul Havalimanı: 44 Canımız

8 Temmuz 2016 – Atatürk Havalimanı saldırısı (28 Haziran 2016), Madımak'ı anma günü ve Suudi Arabistan'daki dört can üzerine

Acıdan sonra yazılan yazılar. Sitemize ancak ülkemizde derin izler bırakan sorunlardan sonra yazı yazıyorum. Gönül isterdi ki güzel ve başarılı bir olaydan, yeni ve büyük bir buluştan, ne bileyim, güzel şeylerden sonra yazayım. Bu katliamlardan sonra herkes bir şeyler yazıyor, kızıyor, bağırıyor. Hükümet edenler, politikalarına uygun olduğunda olayların üzerine gidip kendi programını destekleyen adımlar atıyor; uygun olmadığında ya görmüyor ya küçümsüyor ya da ikinci plana atıyor. Seçmenin hükümet edenleri seçmesi gibi, hükümet edenler de olayları taraf tutarak seçiyor. Oysa hükümet seçimle gelir; ama demokrasilerde hükümet edenler her kesime seslenmek, her vatandaşa ayrım yapmadan hizmet götürmek zorundadır.

Zamana bırakılan katliamlar. Evet, İstanbul'u kana bulayanlar belli oldu. Hükümet ve tüm medya IŞİD konusunda hemfikir, ama çözüm konusunda yine farklı bir yaklaşım yok. Hükümet, kendini patlatan katliamcılara daha önce yaptığı gibi aynı refleksle bir ya da üç günlük yas ilan etti. Bu sefer yasın ortasında Osmangazi Köprüsü'nde kutlama yaparak ironik bir şekilde cevap verdiğini söylüyor; yeni bir karar, yeni bir tedbir alınmadan yola devam ediliyor. Her şey zamanın insafına bırakılıp küllendiriliyor; başka bombalar patlayana kadar ya da

basın bahsettiği sürece yaşıyor, sonra doğal yollarla kapanıyor.

Hani ne oldu Ankara katliamı, hangi çözümler alındı? Hani Soma'da ölenler için madenlere ne çözüm getirildi? IŞİD için küçük bir operasyon yapılıp teröristlerin toplandığı söylense de ne Suriye politikasında ne Suriye'den gelen göçmenler konusunda, olayları zamana bırakmak dışında ciddi bir politika yok. Yapılan, süreci idare etmek: Eylem gerçekleşince güvenlik güçlerini harekete geçirmek, ardından IŞİD'in kalan bir iki evine baskın.

Kendi yarattığını vuran canavar. IŞİD artık büyük ortaklarını, İslam devleti yandaşlarını ve gönül ortaklarını terörle dize getirme peşinde. Tüm dünyada ve Türkiye'deki intihar bombacılarından sonra Arabistan'da üç şehirde az zayiatla gövde gösterisi yaptı. İslam dünyasında Şiayı (Suriye'yi) yok etmek üzere kurulan örgüt, Hizbullah'ın artıklarıyla İslamcı bir anarşizme kayan örgütlenmeleri denetim altına aldı; İslam'ın ilkel bir yorumuyla dinsel devlet tarzı bir örgüt biçimi yarattı.

Artık İslam ülkeleri önlem almalı. Almazlarsa, Amerika'nın El Kaide'yi yaratıp sonra El Kaide'nin Amerika'nın kalbini, ikiz kuleleri vurması gibi, İslam ülkeleri de topun ağzındadır. Kendi yarattığınız örgütler dönüp arkasındakileri de vurmaya başlar; ki başladı bile. IŞİD, cennet-cehennem ikileminde yaşattığı topluma yalnızca ölümü reva görerek insanları ölmeye, öldürmeye, "cennete gitmeye" çağırıyor. Petrol kuyularını ele geçirerek ekonomisini kurdu, toprakları işgal edip şehirleri ele geçirerek kendi sınırlarını çizdi. Artık yalnızca kelle kesen,

kurşuna dizen bir örgüt değil; devletleri dize getirmeye çalışan, yandaş olmayanları terörüyle yakan ve korkutan bir konuma geldi. Orta Doğu'nun Batı'daki gibi gelişmiş, güçlü bir polisi de yok. İslam dünyası kendi içinde yarattığı bu örgütü yok etmedikçe, hem de kendi kuklası eliyle, daha çok Müslüman kanı akmaya devam edecek.

Hendekler ve günü kurtaran bürokrasi. Kürt politikasında yıllarca "Ölümler gelmiyor, anlaşma tamam, terörü bitirelim" denerek silah bırakma çağrısı yapıldı; PKK'nın buna silah yığınağıyla cevap verdiğini yaşayarak öğrendik. PKK il ve ilçelerde yeniden silaha sarılarak HDP'nin meclisteki başarısına terörle, "kurtarılmış bölgeler"le cevap verdiğinde kamuoyu acı gerçeği ölen askerlerimiz ve polislerimizle öğrendi. Bürokratlarımız, yöneticilerimiz sorun ortaya çıktığında onu çözmek için vardır; geleceği görmek, gelecek planı yapmak ne hükümet edenlerde ne bürokrasimizde vardır; böyle bir felsefe de pratik de yoktur.

Görünmeyen, ileride çıkacak bir sorunu çözmek için uğraşanları, programsız bürokratlar "başımıza iş çıkarıyorlar" diye algılar. Yöneticilerimiz de en iyi seçimden seçime çok çalışmayı bilir; tıpkı belediyelerin her seçimi hızlandırılmış hizmet zamanı olarak görmesi gibi. Terör de aynı şekilde barış masasını oyalanma ve yuvalanma yeri olarak kullandı; Güneydoğu'daki ilçelerde silah yığınağı yaptı, son seçimde de bölgenin oylarını seçim yatırımı olarak gördü. Suriye'deki PYD kalkışması gibi PKK da Güneydoğu'da hendekler kazarak ilçelerde ve

mahallelerde kalkışmaya girişti, iç savaş çıkardı. Sonuçta bastırmak isteyen polis ve asker büyük zayiat verdi.

Olaylara ve eylemlere göre politika yapmak ancak günübirlik politikanın ürünüdür. Ülkemiz adeta PKK ve IŞİD'in canlı bombaları için bir meydan hâline geldi. Ne Kürtler konusunda ne de Suriye'den gelen IŞİD militanlarını engelleyebilecek bir politikamız var. Kürtlerle organik bir bağ içinde yaşıyoruz; Suriye'den gelen göçle de IŞİD artık organik bir örgüt konumuna yükseldi, kendini kamufle edebilecek bir nüfusa ulaştı. Zaten ülkemiz, Batı gibi vizesiz geçişlerin imkânsız olduğu bir yer değil. Hükümet, yandaşlarının yeraltı örgütlerini yeri ve zamanı gelince yedek güç olarak kullanmak için elinin altında tutuyor; ama Türkiye'nin politikalarıyla bu örgütlerin görüşleri ayrıldığında bu örgütler hükümet aleyhine işler yapmaya devam edecek.

Batı'ya dönüş. Türkiye'nin İsrail ve Rusya ile daha fazla küs kalamayacağı, komşularına sırtını dönerek uzun süre yaşayamayacağı bir gerçekti; yakın komşular aynı zamanda ekonomik ortaklardır. Gelirlerin zayıflaması ve tüm Batı'nın vatandaşlarına "terör eylemleri olabilir" uyarısı yapmasıyla Batı'dan kopan Türkiye, yüzünü yeniden Batı'ya dönmek zorunda kaldı. İstanbul saldırısından sonra teröre karşı Türk bayrağını açanlar Batılı ülkelerin vatandaşları oldu; çünkü düşman radikal İslamcılığın, İslamcı faşizmin vahşetiydi.

Mavi Marmara'nın Gazze seferindeki çatışmadan sonra Amerika'daki Yahudi lobisinin desteği kaybedildi. Suriye'de Araplara şirin görünmek için Rus uçağı düşürülerek

Araplar üzerinde psikolojik üstünlük kurulmaya çalışıldı. Ama Araplardan beklenen sermaye ve Arap birliği çağrıları sonuçsuz kalınca, petrolün de düşmesiyle Araplarla yaşanan yükseliş söndü. Arap ekonomilerindeki gerileme, Türkiye'nin İslam dünyasında çekim merkezi olma hayali ve Muhammed Ali'nin cenazesinde Türkiye'nin ötelenmesiyle, Araplardan umduğunu bulamayan Türkiye'de bir gönül kopuşu yaşandı.

Batı ve Rusya ile ihracatın ve turizmin sıfırlanması, yeni turizm ve ihracat merkezleri yaratılamaması yüzünden yumuşama politikalarına geri dönüldü. Araplar üzerinde yeterince popüler olunamadığı, bu politikanın ancak yeraltı örgütlerinin işine yaradığı anlaşıldı; Batı'ya ve Rusya'ya barış mektupları gönderildi. Bunun üzerine yeraltı örgütleri Türkiye'ye terörle savaş açtı. Batı'nın açılış kapısı Atatürk Havalimanı'nda 44 vatandaşımızın ölümüne, 219 kişinin yaralanmasına sebep oldular.

Türkiye Arapların politikalarını uygulamadığı için yeraltı örgütleri masum insanları katlederek cevap verdi. Bunun farkına varan Batı toplumları, ölen vatandaşlarımızı anmak için tarihî yapılarına Türk bayrağını yansıtarak gönül desteği sundu. Ama hükümet kendi programını aynen sürdürürken Suriye ile ilgili yeni bir politika izlemek yerine olayların küllenmesini zamana bırakmış görünüyor.

Cihatçı faşizm. Orta Doğu'nun yeraltı örgütleri siyasi bir örgüt olmanın ötesinde dinsel temeller üzerinde oturuyor ve dini en radikal yüzüyle, ilkel ve savaşçı hâliyle, cihat çağrısıyla ele alıyor. Bu yüzden Müslümanlar gayrimüslimlerden daha çok hedefte: IŞİD dışındaki

herkes, ülkemiz Müslümanları dahil, kendilerine benzemeyen herkes düşmandır. Kur'an'ı anayasa almış, İslam dünyasının bin dört yüz yıllık gelişiminin bütün aşamalarını silmiş; İslam'ın ilk yayılışındaki gibi yayılmacı bir ideolojiyle kendileri dışındaki herkesi kâfir ve ölümü hak etmiş sayıyorlar. İntihar saldırısı yapanlara cennet kapılarının açılacağını söyleyerek intihara hazır "cennet yolcuları" seçiyorlar. İslam için ölenlerin cennete gideceğini söyleyerek en radikal faşizmlerini yarattılar. En ilkel savaş araçlarıyla, kılıçla kelle keserek, tek kurşunla düşmanlarını yok ederek yükselmeye devam ediyorlar.

Bu radikalizm nereden çıktı? Orta Doğu coğrafyası demokrasiyle hiç yaşamadı. Demokrasi, iktidarın yanında muhalefetin de yaşaması ve iktidara ortak olabilmesi ya da iktidara gelebilmesidir. Batı, Ortaçağ'dan sonra kralların yanında meclisleri ortaya çıkarırken dinsel olmayan anayasayı da ortaya çıkardı. Doğuda ise kralların yanında meclislerin ortaya çıkması, Batı'nın birinci ve ikinci dünya savaşlarından sonra Doğu'yu işgal etmesinin ardından oldu. Türkiye dahil anayasaları kendi meclisleri yazmadı; Batı'dan kopyalandı. Orta Doğu haritasını bile işgalci Avrupa çizdi. Krala, hana, padişaha karşı ortaya çıkan meclisler de anayasayı kendileri yapmadı. Bu nedenle ne anayasalar ne meclisler kendi içinden var olmuştur; muhalefetsiz meclisler ve kopya anayasalar vardır.

Bu yüzden anayasalar uygulanmaz; iktidarda hükümet edenler muhalefeti sürekli yok ederek yaşar. Orta Doğu muhalefeti kendi kaderini yazacak kadar gelişemedi. Muhalefet sürekli ezildiği, yok sayıldığı için yasalar hep

iktidarı besler; yandaş medya, yandaş yargı, adam kayırmacılık ve rüşvetle ekonomi belli görüşteki siyasi grupların elinde yürür. Yanlış yapan yöneticilerin hataları, partilerine zeval gelmesin diye görmezden gelinir; suçlar ört bas edilir. Yenilgiye uğrayan iktidarlar ise her yolu deneyerek, her türlü sindirme ve baskıyla seçimi yeniden kazanır ve iktidarını sürdürür.

Muhalefet cılızdır; yargı taraflıdır, basın güçlüden, iktidardan yanadır. Sanki iktidarı kazanmış gibi liderini de değiştirmeyen muhalifler hiçbir zaman iktidar olacak kadar gelişemedi. Halk sürekli yoksul ve fakir bırakıldığı için bir silkiniş, bir uyanış yaşayamadı; Doğu ekonomik olarak kendini kendi içinde var edemedi. Bu yüzden kronikleşmiş sorunları olan müzmin bir iktidar vardır; muhalefeti yok ettiği, ezdiği için de kendine muhalefet edecek gücü olmayan muhalif partiler vardır. Çözülemeyen büyük sorunlar yüzünden yeraltı örgütleri kendilerine yandaş bulmakta hiç zorlanmaz.

Madımak'tan bugüne. Dini yoğun olarak kullanan bu örgütler dinin arkaik unsurlarını cennet-cehennem ikilemine dönüştürüyor; dinsel motifler yüzünden bin yıllık Şii (Alevi)–Sünni ve diğer mezhep husumetleriyle toplumlar kolayca galeyana geliyor. Madımak Oteli'nde olduğu gibi, sevmedikleri, istemedikleri kimseleri "cehennem ateşinde yakalım" sözüyle sürüleşen kalabalıklar kolayca katliama ortak oluyor. Halk galeyana gelince bu yeraltı örgütleri bazen hükümet edenlerle birlikte (Madımak'ta, Maraş'ta), bazen hükümete rağmen toplumlara katliam yaptırıyor.

Zaferle beslenen iktidar. Hükümet edenler demokrasiyi çalıştırmayı toplumlar için lüks görür. Doğuda ekonomi sürekli açık verdiğinden zenginleşme fırsatları ekonomisi yaratılamaz. Zenginleşmek isteyenler politikayı bir yönetim aracı değil, politikaya harcadıklarını geri toplama aracı olarak görür; iktidara gelenlerin çoğu da hükümeti zenginleşmenin bir aracı olarak kullanır ve iktidarı bırakmak istemez. Bırakırsa suçlanacağından korktuğu için bütün kurumları kendine bağlar, toplumu sinikleştirir. Bu yüzden iktidarı bırakmak istemeyen hükümet edenler, radikal örgütlerin varlığını kendi varlık nedeni olarak görür.

Küçük düşmanlar üretir, onları yenerek üstünlük sağlar ve kendine zafer kazandırır; topluma hep zaferle döner. Toplum için önemli olan ekonominin iyileşmesi, zenginleşme değil; Uzanlara, Ergenekon'a, Paralel'e, PKK'ya ya da IŞİD'e karşı zafer kazanmaktır. Zafer ekonominin önündedir. Ülkenin motor ya da uzay sanayisi olması, ekonominin fazla vermesi önemli değildir; bir şeyler yapılması, yol ve köprü yapılması destekçiler için yeterlidir. Bu oyun, iktidardaki kişilik iktidarını ömür boyu sürdürülebilir hâle getirene kadar devam eder.

Kronik iktidar, kronik muhalefet. Padişahlar gitmiş, yerine kendini seçtiren, Doğu'nun demokratik olmayan cumhuru gelmiştir. Ama kronik bir hükümet sorunu gibi kronik bir muhalefet sorunu da vardır. Muhalefete düşenler de iktidardakiler gibi her seçimde zafer kazanmış gibi yollarına devam eder. Yenilen muhalefet seçimi kaybedince iktidar oyununu bırakmaz; aksine daha güçlü

döneceği heyulasına kapılır. Seçimde hükümet olamamak, yani yenilgi, kazanmakla özdeş gibidir: Mağlup muhalefet, yandaşları karşısında galiptir.

Yeni seçime kadar hükümetin her adımına karşı durur, yasaları Anayasa Mahkemesi'ne taşır, hükümete cevap yetiştirir ve hep yerinde sayar. Yeni bir fikir atılımı, partiyi yeniden örgütleme, yeni bir çalışma yapmadan, kazanmayı bilmeyen ama hep yenilmeyi bilen bir muhalefet olarak yenilerek ve küçülerek ayakta kalır. Liderin sürekli laf üretmesine dayanan tek kişilik bir muhalefet yaparak iktidarın oyuncağı olur. Bu da diktatörlerin, hep iktidarın ekmeğine yağ sürer.

İktidardaki kişilik zafer kazandığı için değişmediği gibi, kaybeden muhalefetteki kişilik de değişmez; çünkü bu oyunu birlikte oynarlar. Seçimde yenilen muhalif, kendini iktidarın yamağı yaparak ağustos böceği gibi cırcır eder, dırdır eder durur. İktidarla birlikte seçim bekler; değişmeyen bu lider her seçime yenileceğini bilerek girer, yenilir, sonra iktidara gelmiş gibi o da yoluna devam eder. Sanki gerçek kaybeden kendisi değil, onu seçmeyen halktır. Kendisi de seçimi kazanmış, meclise girmiştir; bu yüzden hükümet edene karşıdır. Oysa halkı değil kendini mağlup sayabilse, onuruyla gider. Gitmediği için halk, partisi ve lideri hep birlikte kaybeder.

İktidardakiler gibi kaybeden muhalefet de değişmez. Muhalefet değişirse iktidardakiler de değişir. Birkaç puanlık bir artış ya da küçük bir ışık, aynı muhalefete de iktidarın ekmeğini mecliste birlikte yeme fırsatı verir. İktidara cevap yetiştirmeye çalışarak iktidarın daha uzun

süre ayakta kalmasını sağlar. Yenilen muhalif, bilinen, becerisi belli olan kişidir; hangi politikayı izleyeceği iktidar tarafından bilinir, ona göre iktidar yapmak da kolaydır.

Bu nedenle iktidarı değiştirmek için önce muhalefet edeni değiştirmek gerekir.

Beşiktaş'ın Beyazı Karalandı: Türkiye'nin Yönü ve PKK'nın Terör Açmazı

12 Aralık 2016

Bir bizden, bir sizden. 28 Haziran 2016'da İstanbul Havalimanı'nda 44 canımız IŞİD tarafından katledildi. Aynı yöntemle, intihar bombacılarıyla, yine İstanbul'da, Beşiktaş'ta (11 Aralık 2016) bu kez çoğunluğu güvenlik güçlerimizden oluşan 44 canı daha aldı terör belası. Bu terörü PKK'nın TAK kolu üstlendi.

Evet, Türkiye Orta Doğu bataklığına yavaş yavaş çekilirken Batı'yla gönül bağlarımızı koparıyoruz. Batı da elindeki silahları tabii ki kendi yandaşlarına uzatarak bizden uzaklaşmaya çalışıyor. Yönümüzü belirlememiz gerekiyor: ya Batı ya Doğu ya da Orta Doğu. Seçim yapmadığımızda kimi karşımıza alıyorsak onun terörü de bizi vurmaya başlıyor: bir bizden, bir sizden.

Artık savaşlar askerler arasında yapılmıyor. Siyasetin gerisinde ülkelerin güvenlik yapıları, onların gerisinde de terörle bağlantılar var. Bu nedenle herkese karşı olmak, herkese meydan okumak herkesin terörünü kendine çekmektir. Orta Doğu'nun kısır, despotik siyasetçileri gibi, Saddam'ın elindeki petrol zenginliğiyle kendini dünya

lideri görmesi gibi, bizde olmayan petrolün, olmayan bir zenginliğin hayaliyle dünyaya kafa tutmak dünyanın terörünü üzerimize çekecektir.

Düşmanı dost yapmak. Dünyayla barış için itidal ve sürekli bir gelişme gerekir. Düşman yok ederek tükenmez. Ekonomini güçlendirir, gelişmeni sürdürürsen düşmanlar azalır, dostlar çoğalır. Böylece büyük düşman yerine güçlü devletin karşısında küçük düşmanlar kalır; düşman küçülürken büyük düşman da yok olur. Büyük devletler düşmanlarını yok ederek değil, daha çok onları dost yaparak şerlerinden korunur.

PKK'nın açmazı. PKK Orta Doğu'da kendine devlet yaratmaya çalışırken PYD de Kürt bölgelerinde hâkimiyet kurarak Irak'ta ve Suriye'de Batı'nın desteğiyle toprak parçaları elde ediyor; ama Türkiye'den de vazgeçmiyor. Karşısında güçlü bir devlet ve Anadolu'nun batısındaki gelişmiş ekonomiler varken PKK'nın batıyı ele geçirme politikaları tutmuyor. Doğudaki Kürt bölgelerinde halkın ancak yarısını yanına çekebiliyor; halkı terör içinde ne kadar tutabilirsin? Kendi bölgesinde ekonomik bir gelişme sağlamadan kendi terörünü destekleyerek kendi halkına kıyıyor.

Kürtler batıya gittikçe terörden uzaklaşırken PKK, doğudaki aşiret yapısından ve işsiz, aşsız kalan az gelişmiş bölgelerin gençlerinden beslenerek onları doğuya ve güneye çekiyor; ancak Arap yarımadasında kendine Kandil gibi alanlar yaratabiliyor. Türkiye ise doğuyu ayakta tutacak ne ekonomik bir yapıya ne de Doğu ve Güneydoğu

belediyelerinde siyasi gücü ayakta tutacak bir varlığa sahip olabildi.

PKK, Kürt milliyetçiliğinden beslenen aşiret yapısının sorunları içinde yaşıyor. Kırık dökük, milliyetçi-sol karakterli ideolojisiyle Anadolu'nun sollarına ve sosyal demokratlarına bile payanda olamıyor; demokratlaşamadan, "sosyal-kızıl faşizmiyle" kendini geliştiremeden yeniden teröre gark oluyor. Orta Doğu bataklığında petrol kuyularının güvenliğini sağlamak için kendine bir rol biçmiş olabilir. Batıda sol, sosyal demokrat bir söylem geliştirebilirken Türkiye'de yalnızca terör üretiyor ve Batı'da Doğu'nun gelişmesini değil gerilemesini isteyenlerin ekmeğine yağ sürüyor.

PKK yüzünü seçmeli. Artık PKK kendi ideolojisini ve yeryüzündeki gücünü terörle değil, halkının gücüne dayanarak kurmalı. Halkını yanına alarak kendi ekonomik coğrafyasını geliştirmek için savaştığında halkının savaşını kazanmış olacak. Yoksa Anadolu'nun yüzünü Arabistan'a, kıbleye çevirenlerin düştüğü açmazları yaşayanlar gibi, Güney ve Doğu coğrafyasını Orta Doğu bataklığına çekmeye devam edecek.

PKK yüzünü ve yönelimini seçmeli: Orta Doğu'nun eli silahlı jandarmalığını mı yapacak, yoksa Doğu ve Güneydoğu'nun makus talihini mi değiştirecek? Bir seçim yapmazsa, Batı'nın verdiği silahlarla kendi adını, tarihini, halkını ve Anadolu'yu bu mezalimle, Haşhaşi geleneğiyle inletmeye devam edecek.

Dış Politika

Rus Uçağının Düşürülmesi: Yalnızlaşma ve Batı'ya Yaklaşma

12 Aralık 2015

Yeni İslam modeli. 2001 ekonomik krizinden sonra "Yeni İslam" modelini uygulamaya başlayan Türkiye'de, Şii karşıtı, ağırlıkla Hanefi mezhebinden bir iktidar kliği hükümet etmeye başladı. İmparatorluktan Cumhuriyet'e geçerken kurucular teokratik yönetim biçimini Osmanlı'nın yıkılış nedeni olarak görmüş, teokratik düzenden kopuş yaratmak için Cumhuriyet'i ağırlıkla laik temeller üzerine kurmuştu. Cumhuriyet'in restorasyonu mücadelesini veren "Yeni İslam" modeli, yani yedekli BOP projesi, teokratik klik olarak laiklik prangalarından kurtulmak için önce basınla, sonra üniversiteleri ele geçirme mücadelesiyle her kulvarda savaş verdi.

Ardından emperyal Gülen cemaatiyle girilen ortaklıkla, Amerika ve Avrupa'yı da arkasına alarak, "Ergenekon" denilen büyük bir kumpasla askerler üzerinde bütünsel bir temizliğe, bir restorasyona girişildi. 12 Eylül'de sağ milliyetçi ve sol demokrat kadrolar idam ve ömür boyu

hapisle kıyıma uğrarken darbenin hiç dokunmadığı, kadroları ayakta kalan teokratik gruplar, yargı alanındaki kadro birikimlerinden ve belediyecilikte yetişmiş elemanlarından yararlanarak 2001 krizinden sonra hükümet oldular. Süreç içinde yargı aracılığıyla askere darbe yapıldı.

Denizcilikteki muvazzaf generaller, hatta emekli generaller bile darbecilik ve darbeye teşebbüs suçlamasıyla yargılandı. Askerin yasama, yürütme ve basın üzerindeki, Cumhuriyet'in kuruluşundaki öncü rolünden gelen yüksek algısı, laik kadroların ve askerin üstünlük imajı kırıldı; siyasiler üzerindeki hâkim imajı yıkıldı. Bundan sonra taşeron olarak kullanılan emperyal Gülen cemaatine ihtiyaç kalmamıştı.

Cemaatler savaşı. Amerika'nın Yeşil Kuşak projesine uygun okullarıyla dünyada belli bir imaja sahip olan cemaat, yeni İslam anlayışlı iktidarla ortaklığın zayıflayacağını biliyordu. Buna tedbir olarak MİT'i takibe alıp bilgi topladı; başbakanlıktaki kamera kayıtları ve siyasi liderlere kurulan kameralarla şantaj yapıldı. Bütün bunlar Amerika'da yetişmiş kadroların icraatlarıydı.

Cemaatler savaşının bir gün kopma noktasına geleceği herkesin malumuydu. İktidar daha önce güçlenme eğilimindeki Cübbeli Hoca kliğini kolayca susturmuştu. İktidarın güçlü ortaklarından Gülen cemaatiyle çıkar çatışmaları ve bakış açısı farklılıkları yüzünden ayrılıklar başladı; dershanelerin kapatılma tehdidiyle ipler kopma noktasına geldi.

Cemaatin eli çok güçlü değildi; Türkiye'de tek yönlü, adli kadrolar üzerinden büyümüş, siyasi kadrosu azdı. IŞİD'e gönderilen tırlar ve 17 Aralık'ta dört bakanın çocuklarının rüşvet ve kara para aklamadan tutuklanma talebi, kılıçların çekildiğini, iktidar savaşının başladığını gösterdi. İktidar karşı propaganda ve medya savaşlarıyla bu dönemi yara almadan atlattı.

Haziran yenilgisi ve muhalefetin beceriksizliği. Erdoğan'ın cumhurbaşkanı olmasıyla AKP 400 milletvekiliyle anayasayı değiştirme hayali kurarken milletvekili seçimlerinde büyük bir yenilgiye uğradı. Hükümetteki Davutoğlu ekibi kendini yenilemede, güven vermede ve iyi propaganda yapmada, yılların verdiği iktidar sarhoşluğu ve aşırı özgüvenle hezimete uğradı. Bundan sonra Tayyip Erdoğan hükümet kurma çalışmalarının başarısız olması için bütün gücünü kullandı.

Muhalefet ise bir araya gelemedi: milliyetçi Kürt partisi (80 vekil), milliyetçi Türk partisi (80 vekil) ve yetmiş yıldır beceriksiz muhalefetiyle tek başına iktidar olamamış sosyal demokrat CHP (130 vekil). Muhalefetin birleşik gücü koalisyon kurmaya yetecek kadar milletvekiline ulaşmıştı. Ama beceriksiz sağ muhalefet önce meclis başkanlığını eski iktidar partisine verdi; yeni hiçbir öneri getirmeden, iktidar ortağı gibi, yeniden seçim isteyen hükümet gibi davrandı. Kendisine başbakanlık teklif edilmesine rağmen koalisyon yapmayacağını açıklayan MHP, muhalefete bile muhalefet ederek büyüyeceğini sandı. İktidar boşluğu sanarak, "kaçak saray" edebiyatı ve 17 Aralık olaylarıyla aynı muhalefet dilini sürdürerek aynı akarsuda aynı oyu

alacağını sandı. Her şeye karşı olma edebiyatıyla iktidarın tekliflerini de reddetti; iktidarla bile ortaklığa girmedi.

Kasım'a giden yol. Sonrasında Kürt muhalefetini iktidar dışına atmak için doğu illerinde, kendi eliyle izin verdiği güçlere saldırılar başladı. Karanlık güçler eliyle otuz üç gencin bombalanmasıyla doğuda bir iktidar boşluğu hissi uyandırıldı, PKK yeniden savaş konumuna çekildi. PKK ise hem HDP'nin yükselişini durdurmak hem de buraya kendi silahlı gücüyle geldiğini hissettirmek için HDP'nin barış çağrılarına rağmen sokak savaşlarına başladı; yerel özerklik talepleriyle erken bir hamle yaptı. Güneydeki kalkışma gibi Türkiye'de de fiilî bir özerklik için düğmeye bastı.

Bu, iktidar partisinin daha da şahinleşmesine, milliyetçi kadroları yanına çekmesine ve HDP'ye oy vermiş barışçı Kürtlerin uzaklaşmasına yol açtı. İktidar partisi bu küçük oyunlarla yeniden %49 oyla tek başına iktidar oldu. Sol muhalefetin beceriksiz politikalarıyla, eklektik yapıdaki liberal-sosyal demokrat CHP oy kaybetmeden müzmin muhalefetliğine devam etti.

Kendini yenileyemeyen demokrasi. Güçlü bir muhalefet hiç olmadı. Kadro değişimi ancak darbe dönemlerinde (1980) ya da yasamanın kendi krizlerinde yaşandı: 1990'larda Özal'ın cumhurbaşkanı olma hayaliyle kısmi bir kadro değişimi, lider devşirmesi oldu. Yetersiz lider kadrolar (Demirel'in Çiller'i, Özal'ın Mesut Yılmaz'ı ikame etmesi), koalisyon iktidarlarının ekonomik açmazları, gelişme sağlanamaması, enflasyon ve sürekli açık veren büyüme stratejileri 2000 ekonomik krizini getirdi. AP ve

ANAP kadrolarının meclis dışına düşmesi ve AKP'nin yükselişiyle büyük bir kadro değişimi yaşandı; bugünkü hükümet eden kadrolar ortaya çıktı. Kendini Cumhuriyet'in kurucusu sayan, 1950'lerde muhalefete düşen laik demokrat kadrolar sosyal demokratlaşırken bir daha iktidar yürüyüşü yapamadı.

Kendini yenileyemeyen, hiçbir zaman sosyal demokrasiyi denemeyen ya da muhalefete destek vererek yeni kadrolarla yenilenme hareketi yaşayamayan Türk demokrasisinde sağ partiler kendi kliklerini tekrarlamanın, birbirleriyle çekişip çatışmanın ötesinde bir kalkınma politikası üretemedi. İktidardaki kadrolar iktidarı bırakmamak için her türlü muhalefeti bastırmada, yeni kadroların gelişmesini önlemede, lider olabilecekleri alaşağı etmede büyük marifet gösterir. Hem iktidar hem muhalefet partileri liderlik saltanatıyla koltuklarını bırakmamak için, ölene ya da bitap düşene kadar liderliği devretmedi. Ecevit ayağını sürüyerek bile olsa başbakanlık koltuğunu bırakmamıştı.

Uçak ve üç koldan atak. 2015'in ilk seçimini kaybeden AKP, muhalefetin elindeki milliyetçi imajı alıp Kürt milliyetçilerini terörize ederek (80 yerine 40 vekil) ve sağ Türk milliyetçilerini "her şeye karşı" imajıyla apolitize ederek onları da aynı vekil sayısına düşürdü. Yeni dünya sahnesinde el altından oynanan doğu ve güney sınırlarını biçimlendirme çabaları sürerken, içeride güçlü bir kadroyla yeniden iktidar olmanın verdiği güvenle açık bir siyaset stratejisi izlemeye başladı.

Arap dünyasının açmazlarını çözme isteğiyle İslam-Arap coğrafyasına yakınlaşmak, İslamcı kadroları Suriye politikalarının içine sokmak için yeni hamle beklenirken Rus uçağı vuruldu. Böylece hem doğuya hem batıya kendine yeni bir görev biçilerek içerideki ekonomik kriz ötelendi, gözler dışarıya çevrildi. Batı'ya Rus kartı oynanarak Rus karşıtı olarak şirin görünüldü; Avrupa Birliği'ne girme ve Suriyeli göçmen kartıyla ekonomik yardım için Batı safında olunduğu belli edildi; Araplara ise liderlik rolü üstlenilerek üç koldan paye toplamak için atak bir politika izlendi. Oysa bütün bunları göğüsleyecek ekonomik birikimlerin, yedek politikaların, dış hamlelere karşı argümanların olması gerekiyordu.

İçeride, Paralel kadrolarla birlikte soldan aynı minvalde karşı politika üreten kadroları hapse attırmak için tırlarla ilgili Cumhuriyet haberi üzerine, zaten konuşmalarını hiç sevmedikleri Can Dündar ve Erdem Gül içeri tıkıldı; kendi kadrolarına hasımlarının gücünü göstererek tek iktidar oldukları imajı yaratıldı. Suriye'de fiilî olarak yeni bir güçle açıkça sahneye çıkmaya çalışan iktidar, daha önce Türk uçağının düşürülmesine misilleme olarak Rus uçağını düşürdü. Amaç Rusların önünü kesmek, dünya hâkimiyeti imajlarını yıkmak ve bir anlamda Rus karşıtı muhalefete destek vermekti. Uçak "Allahu ekber" nidalarıyla düşürüldü.

Rusya'nın cevabı, Batı'nın mesafesi. Rusların tepkisi çok sert oldu. Ekonomik ortaklıkları tek taraflı feshettiler, iş insanlarını rehin alır gibi tutup sıcak çatışma dışı her araçla özür dilenmesi için baskı yaptılar. Batı dünyası

sözde Türkiye'nin haklılığını teslim ederken Amerika, Rusya'ya uçağın düşürülmesinden üzüntü duyduğunu söyleyerek Türkiye'ye mesafeli durdu; Rusya'nın yaptırımlarına karşı hiçbir tavır almadı. Türkiye sıcak çatışmayı önlemek için NATO'yu devreye sokmaya, Rus füzelerine karşı Amerikan şemsiyesine girmeye çalışırken Rusya sıcak çatışma dışında ekonomik, siyasi her ilişkiyi keserek baskı kurdu. Türkiye haklılığını savunurken yaptırımlarla değil, ancak sözlü karşılıklarla kendini savunabildi.

Söz sahibi olmak, laf sahibi olmak. İçerideki muhalefeti sözlerle ve küçük manevralarla susturabilirsin; ama dünyada kendi gücünü gösterecek bir fazlalığın olması gerekir: ekonomik güç, o olmazsa petrol, o da olmazsa en azından otomotiv ya da bilişim gücü. İktidar bütün gücünü Araplardan gelecek paralarla büyük rezidanslar yaptırmaya, kara parayı kendi kadrolarına sınıf atlatmak için kullanmaya, büyük bir inşaat faaliyetine harcadı. Ne bilişimde ne otomotivde ne de ekonomik fazla üretmede kendini yenileyebildi.

Dünya sahnesinde söz sahibi olmak için ekonomik yaptırım gücün yoksa laf sahibi bile olunmaz. Söz sahibi olmak ancak maddi güçle olur; güç de kuru bir orduyla değil, ağır sanayi, silah sanayisi ve ekonomik gelişmeyle olur. Daha önce Kıbrıs konusundaki haklı davasında Türkiye'nin yalnızlaşması ve yıllarca Batı'nın ekonomik ambargoları, dış politikanın iç politika gibi laf cambazlığıyla yürümediğini gösterir. "Kanıtlarsan istifa ederim, kanıtlayamazsan sen istifa et" blöfü ancak cılız,

demokrat bile olamayan üçüncü dünya kafa yapısının ürünüdür. Dünyada değil, yalnızca kendi kadrolarına verilen mesajın ötesine geçemez; basında yer alır, karşılık bulmadan unutulur gider.

İncirlik ve Batı'nın manevrası. NATO gücünün göreve çağrılmasından sonra, daha önce İncirlik üssünün kapatılmasıyla güneydeki faaliyetlerine Türkiye üzerinden müdahale edemeyen Batı bunu fırsat bildi. Daha önceki sağ iktidarların İncirlik'i teslim etmesi gibi, Rus tehdidi karşısında Güney yine Batı'nın emperyal gücüne mi teslim edilecek? Soğuk savaş döneminde "Sizi Ruslardan koruyacağız" diyerek İncirlik'i Araplara müdahale için üs olarak kullanan Batı, Türkiye'nin hesapsız manevrasıyla yeniden avucunu açmış; elindeki silahları konuşlandıracak, yeni silahlarını deneyecek bir manevra alanı yaratmaya çalışıyor.

Suriye'de yalnız kalmak. Daha önce Türkiye'yi Suriye politikalarının içine sokmaya çalışan Batı, eski tutumuna paralel olarak Suriye muhalefetine açıkça destek vermeye başladı; oysa eskiden bütün işler el altından yapılıyordu. Rusya ise Suriye'nin sıkışıp kendisine avuç açmasını bekliyordu. Suriye Rusya'yı davet edince Batı Suriye üzerindeki tasarruflarını geri çekti; Türkiye'ye destek verir görünürken onu Suriye'de yalnız bırakmaya başladı.

IŞİD'den ve Suriye'deki çatışmalardan kaçan Suriyeliler Türkiye'ye yığıldı. Göçmenlerin Batı'ya yayılması ve Batı'nın "Bu göçü durdurun" ricasıyla Türkiye'nin elinde bir göçmen kozu oluştu; bu da Suriye üzerinde daha fazla söz sahibi olabileceği özgüvenini verdi. Güneyde PYD

güçlerinin IŞİD'i püskürtmesi, Kürt gruplarının ve dolayısıyla Kürt devletçiklerinin Türkiye'yle sınırdaş olması, şahinler kanadının ve milliyetçi kadroların tepkisine yol açtı. Kürtlerin önünü kesmek için güneye müdahale etmek, Suriye muhalefetine daha çok yardım etmek, Suriye'nin içişlerine girip Batı'nın bıraktığı boşluğu doldurmaya çalışmak Türkiye'yi Rusya ile karşı karşıya getirdi. Bu süreçte Rus-Türk çatışması yaşandı; Batı Türkiye'yi Suriye'de yalnız bırakıp geri çekildi.

Bu, Türkiye'nin yeniden Batı'ya kucak açması için yapılmış bir manevradan başka bir şey değildi. Rusya'nın Suriye üzerinden Araplara yönelik politika yaptığı eskiden beri bilinen bir gerçektir. Batı, Rusya'nın gücünü kırmak için diğer Arap baharlarını Suriye'ye taşıdı; Amerika Arap yarımadasında tek lider ülke olma hayali kurarken Esad kadrolarının ayakta kalmasını sağlayan İran desteği, Irak'taki Şii hükümetin desteği ve zamanı kollayan Rusya'nın "Orta Doğu'da ben de varım" çıkışıyla Suriye, Batı ile Rusya arasındaki çekişmenin sahnesine dönüştü.

Suriye'nin çevresindeki "petrolü çok, lideri yok" hükümetler hem güçlü bir Doğu-Batı çekişmesine hem de yeraltı terör örgütlerinin büyük çatışmasına neden oluyor. Doğu despotizmi kralını yaratamayınca kendi canavarını, kıyıcı terör örgütü IŞİD'i yarattı.

İçeride siyasi olarak güçlenen iktidar, dış politikada ancak ekonomik gücü ölçüsünde dünya arenasında söz sahibi olabilir. Yoksa söz sahibi değil, laf sahibi olur.

Filistin'in Tepesine Bombalar Yağarken

15 Mayıs 2018 – Kanlı Pazartesi'nin bilançosu: 60 ölü, 3 bine yakın yaralı

Kendi uçağı olmayan ümmet. Hiçbir İslam ülkesinin kendi yaptığı bir uçağı yok; hiçbir İslam ülkesinin kendi yaptığı otomobili ve motoru yok. Hiçbir İslam ülkesi uzaya gidebilmiş değil. Hiçbir İslam ülkesi ekonomik olarak gelişemedi; hâlâ sömürülüyor. Nerede kaldı koca imparatorluk kuran Osmanlı, nerede kaldı Safevî devletini kuranlar? Ben söyleyeyim: Ortaçağ'da kaldılar.

Müslümanlar hâlâ birbirleriyle ekonomik yarış yerine mezhep çatışmaları yaparak iktidar kuruyor; başka ülkelerin silahlarıyla Şii-Sünni savaşı yapıp birbirlerini yok ediyor. Hâlâ Hıristiyanların yaptığı motorlara binip "bağımsız İslam ülkesi" diye haykırıyorlar. Evet, Müslüman çocuklarını ellerinde yalnızca sapan ve mancınıkla bırakan İslam âleminin uleması, bilim insanları, siyasetçileri ve yöneticileri; yarattığınız teknolojiyle övünebilirsiniz! Kafanıza uçaklardan bombalar yağarken siz hangi mahzenlerdesiniz?

İbadet ve sorumluluk. Allah'a borcunuzu affettirmek için ibadet edebilirsiniz, bunu gün boyu da yapabilirsiniz. Ama toplumu bilimsiz, teknolojisiz, demagojilerinizle yoksul ve taşla savaşmaya mahkûm ettiğiniz için İslam âlemi yanıyor. Allah'ın sizin ibadetinize ihtiyacı yok; siz ibadeti kendi cennetiniz ve kendi rahatınız için yapıyorsunuz. Toplumu çalıştırmayıp ona ilerlemeyi değil gerici felsefelerinizi dayattığınız için Kudüs yanıyor; ilk kıble elden gitti.

Herkes "Safevîler, Osmanlılar" diye geriye bakıp övünürken İslam ülkeleri, Arap Birliği, onun karşısındaki ülkeler ve petrol zengini Suudiler; köşklerinizde rahat yaşayın, ama tarih size hiçbir zaman iyi gözle bakmayacak. İslam'ı perişan eden felsefenizle kadınları evlere kapatır, bez parçalarına sarılmaya zorlarsanız toplumun yarısını yok edersiniz.

İslam âleminin birbirini mezheplerle boğazlamasına göz yummaya devam ettiğiniz sürece, bugün Yahudiler, yarın Hıristiyan âlemi yeniden kendi uçaklarıyla tepenizde olacak; hangi devletinizi dağıtacağının sırasını bekleyin. Suudiler sanmasınlar ki paralarıyla Amerika onlara bakar. Paranın musluğu kesildiğinde kime dayanacaksınız? Kendi toplumunu fakir ve perişan bırakan, ülkesinin ilerlemesi yerine kendi rahatına bakan siyasetçiler, siz Siyonist sopasıyla daha çok dayak yersiniz.

Kına yakmak. Küçücük İsrail'i koca İslam âlemi yalnızca kınıyor; Filistinlilerin yanında olduğunu söylüyor ya da kendisinin söz sahibi olmadığı BM'yi toplantıya çağırıyor. En sonunda Arap Birliği toplantıyı üç gün sonraya alıyor. Gazze yandıktan, Kudüs elden gittikten sonra kınasan ne olur, kına yaksan ne olur, yanında olsan ne olur; Filistin'in üstüne her gün bombalar yağdıktan sonra?

Basına yansıyan tepkiler de bunu gösteriyordu: Liderler telefonla görüşüp kınıyor, Diyanet "ümmet bir araya gelmeli" diyor, İran uluslararası topluma çağrı yapıyor, Kuveyt BM Güvenlik Konseyi'ni toplantıya çağırıyor, Avrupa "endişe" duyuyor. Herkes kına yakıyor, çağrı yapıyor; ama kimse dinlemiyor.

Yetmiş iki yılda haritadaki devlet yer değiştirdi. Yeni gelen azınlık ev sahibi oldu, ev sahibi azınlık durumuna düştü. Sürgündeki halk, ev sahibini sürgüne gönderdi.